

ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

สารนิพนธ์
ของ
นายจรัญ ดิงาม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

349.154

จุ 154 ค

ธ. 3

ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ของ

นายจรัญ ดึงาม

12 ส.ร. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

๒ 236457

จรัญ ดิงาม . (2546) . การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศแสงศักดิ์ .

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน คือ 1.การควบคุมคุณภาพ 2.การตรวจสอบ ทบทวน และการปรับปรุงคุณภาพ 3. การประเมินและรับรองคุณภาพ การเปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน คือ

1.การควบคุมคุณภาพ 2.การตรวจสอบ ทบทวน และการปรับปรุงคุณภาพ 3.การประเมินและรับรองคุณภาพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบด้วย F- test และทดสอบรายคู่ด้วย Scheffé 's test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

STUDY ON READINESS IN THE EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
IN SECONDARY SCHOOL OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION
IN PHATHUMTHANI

AN ABSTRACT
BY
MR. JARUN DEENGAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
October 2003

Jarun Deengam. (2003). **Study on readiness in the educational quality assurance in secondary school of the Department of General Education in Phathumthani.** Master's Project. M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Asst. Prof. Dr. Thasana Swaengsakdi.

The objective of this research was to

1. examine readiness in the educational quality assurance in secondary school of the Department of General Education in Phathumthani in quality control, quality audit, and quality assessment, and
2. compare readiness in the educational quality assurance in secondary school of the Department of General Education in Phathumthani in 3 stages.

They were

2.1 quality control consists of study and preparation, planning quality assurance, and management of quality assurance

2.2 quality audit consists of internal quality audit, development and improvement

2.3 quality assessment consists of internal quality assessment, and quality accreditation

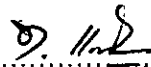
The sample consisted of 318 administrators and teachers in secondary school under the Department of General Education in Phathumthani as classified by school size: small, medium and large. The data was collected by utilizing 5 rating-scale questionnaire and analyzed by manipulating percentage, mean, standard deviation, F-test and Scheffe's test.

The results revealed that :

1. The opinions of administrators and teachers on readiness in the educational quality assurance in secondary school of the Department of General Education in Phathumthani were high as a whole and on each aspect.
2. There was no significant difference among opinions of administrators and teachers on readiness in the educational quality assurance in secondary school of the Department of General Education in Phathumthani in different school size.

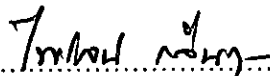
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

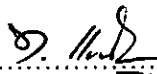
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

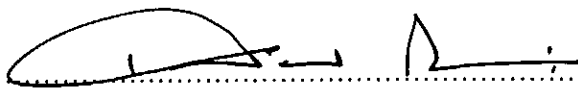

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

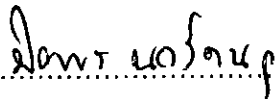
คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์)

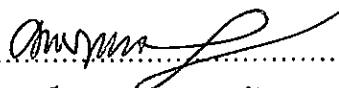

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ปิยพร นวรัตน์ ณ อยู่ธยา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ 17 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านวิชาการ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศนา แสงศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ และอาจารย์ ดร. ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา กรรมการสอบโครงการสารนิพนธ์ และกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์มีมาตรฐาน คุณภาพ ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมา จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ นายกิจจา ชูประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิไล นางสาวกาญจนา สอนงาย ผู้อำนวยการโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยให้มีประสิทธิภาพเที่ยงตรง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลตามกระบวนการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ความเพียรพยายามและความเมตตาจากคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ รวมทั้งบุคคลที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จ ที่คอยให้ความช่วยเหลือห่วงใยเป็นกำลังใจอย่างดีเยี่ยมมาโดยตลอด คือ นายมนตรี ศรีเพชร นายสำเริง ทองมอญ นางสกุณา ด้งาม นายเกรียงไกร สำเริง นางสาวเมธิณี ศรีเพชร นายสารัช ด้งาม นายจตุพร ด้งาม และคณะครู-อาจารย์ บุคลากรทุกคนของโรงเรียนปทุมวิไลวิทยาคม เป็นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

ประโยชน์และคุณค่าทั้งปวงอันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งปวงแด่คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ คุณพ่อคุณแม่ บุพการีผู้ให้กำเนิด ผู้มีพระคุณ และผู้เป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย

เจริญ ด้งาม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี.....	12
ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพ	
การศึกษา.....	16
แนวทางและกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.	
ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	67
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
	ความมุ่งหมายของการศึกษาการค้นคว้า.....	78
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	78
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	อภิปรายผล.....	80
	ข้อเสนอแนะ.....	84
	บรรณานุกรม.....	87
	ภาคผนวก.....	
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	97
	ภาคผนวก ข ตาราง ก ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
	ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน	
	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี	
	ทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นรายข้อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	104
	ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	
	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	112
	หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย.....	113
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	117

บัญชีตาราง

หน้า

ตาราง

1	จำนวนประชากรจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	66
2	แสดงรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพร้อมในการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมในแต่ละ ขั้นตอน ตามขนาดโรงเรียน.....	72
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมในแต่ละรายชั้นตอนย่อย และจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	74
5	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมทั้ง 3 ขั้นตอน ตามขนาดโรงเรียน.....	75
6	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ ตามขนาดโรงเรียน.....	76
7	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ ตามขนาดโรงเรียน.....	76
8	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการประเมินและรับรอง คุณภาพ ตามขนาดโรงเรียน.....	77

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ

1	กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	11
2	แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากปัญหาคุณภาพการศึกษาและแรงผลักดันของกระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร การแข่งขันที่รุนแรงกับนานาประเทศ และกระแสความต้องการสินค้าและบริการที่มีคุณภาพของผู้รับบริการส่งผลกระทบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษาและวัฒนธรรม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 7) ในปัจจุบันสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยประสบกับสภาวะวิกฤติ คุณภาพของประชากรมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ มีการหลั่งไหลของวัฒนธรรมจากต่างชาติอย่างรุนแรง เกิดผลกระทบต่อสภาพการดำรงชีวิตตามวิถีทางระบอบ ประชาธิปไตย การจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ รัฐไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำรงชีวิตในสังคม ประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมและมีความสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2559) จึงมีจุดมุ่งหมายให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนากำหนดให้การศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และเป็นพลังในการพัฒนาประเทศในอนาคต (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 5) ดังนั้น นโยบายของรัฐด้านการศึกษา จึงมุ่งที่จะปรับปรุงการจัดการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีการพัฒนารอบด้าน โดยเฉพาะให้มีคุณธรรมมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติระบบการประเมิน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้เป็นเลิศ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 3) ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ การประกันคุณภาพไว้อย่างชัดเจน ดังเช่น พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ความตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ค่านิยม และคุณภาพของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีประสิทธิภาพแล้ว การพัฒนาย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลแน่นอนและรวดเร็ว” (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. 2540 : 3)

ในการพัฒนาประเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาทุกด้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาทุกด้านต้องอาศัยคนเป็น

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาในระดับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตคนเพื่อพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษามัธยมศึกษาต้องมีความเหมาะสม ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และประเทศชาติ ผลผลิต คือ นักเรียนที่ได้จากการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและคุณลักษณะ ตามความต้องการของผู้ปกครองและประเทศชาติ ผู้บริหารจึงมีความสำคัญและเป็นเครื่องชี้ได้ว่า ผู้บริหารจะสามารถกำหนด พฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสถานะการณ์ของโรงเรียน ชุมชน ประสานความร่วมมือร่วมใจของครู – อาจารย์ บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียน ได้อย่างมีคุณภาพ สามารถทำให้โรงเรียนและบุคลากรเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การได้รับความเชื่อถือจากนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จึงเป็นความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สัมพันธ์กับความอยู่รอดและความเจริญเติบโตของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานผลการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จากการแสดงความคิดเห็นของโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 113 - 114) ปรากฏว่า 1) ปัญหาด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน บางแห่งมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานของผู้บริหารจึงไม่ชัดเจนผู้รับผิดชอบปฏิบัติได้ยาก ระบบการบริหารบางโรงเรียนหย่อนประสิทธิภาพ 2) ปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ โรงเรียนขาดบุคลากร บุคลากรบางส่วนยังไม่เข้าใจ ไม่ตระหนัก และยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน 3) ปัญหาด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาบางฉบับยังมีข้อบกพร่องไม่ชัดเจน วิธีการทำรายงานผลการประเมินตนเองยังไม่มีรูปแบบชัดเจน 4.) ปัญหาด้านระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ นโยบายของหน่วยเหนือไม่ชัดเจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการดำเนินการไม่ชัดเจน เครื่องมือไม่ชัดเจนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย 5.) ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหลายแห่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดบุคลากร และงบประมาณ แต่ต้องปฏิบัติงานตามระบบเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้บุคลากรต้องรับภาระมาก ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบกพร่อง ผู้ปกครอง และชุมชนบางส่วนไม่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โรงเรียนหลายแห่งขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่จำเป็น จากสภาพดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาของจังหวัดปทุมธานีมีโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 22 โรงเรียน กระจายอยู่ใน 7 อำเภอ แบ่งออกเป็น 4 สหวิทยาเขต คือ สหวิทยาเขตปทุมธานี 1 สหวิทยาเขตปทุมธานี 2 สหวิทยาเขตปทุมธานี 3 และสหวิทยาเขตปทุมธานี 4 แต่ละโรงเรียนมีพื้นฐานความแตกต่างกันด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น จำนวนนักเรียน ครู งบประมาณ ความพร้อมของชุมชน ที่ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีความพร้อมแตกต่างกัน ในการจัดการศึกษา และส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียน และมีการแข่งขันในการเลือกโรงเรียนเพื่อส่งบุตรหลานเข้าเรียน เช่น นักเรียนในต่างอำเภอที่ต้องเดินทางเข้ามาเรียนที่โรงเรียนประจำจังหวัด ด้วยความเชื่อว่าโรงเรียนประจำจังหวัดซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จะต้องมีคุณภาพดีกว่าโรงเรียนประจำอำเภอหรือตำบล ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง

ในฐานะผู้วิจัย ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งโรงเรียนกำลังดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีความสนใจที่จะศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด ปทุมธานี ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ตามแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่กำหนด โดยกรมสามัญศึกษา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไป เป็นแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เพื่อศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยมีความมุ่งหมาย ของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอนคือ 1) การควบคุม คุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน คือ 1) การควบคุม คุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้ทราบถึง ความพร้อมในการดำเนิน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปฏิบัติ หน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง แก้ปัญหา การปฏิบัติงานและการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียน ขนาดเล็กต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับ โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องมีบทบาท หน้าที่ และร่วมมือกันปฏิบัติงานต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขต เนื้อหา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ดังนี้

1. เนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษา ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด ปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย
 - 1.1 การศึกษาและการเตรียมการ
 - 1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ประกอบด้วย
 - 2.1 การตรวจและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 - 2.2 การพัฒนาและการปรับปรุง
3. การประเมินและรับรองคุณภาพ ประกอบด้วย
 - 3.1 การประเมินภายใน
 - 3.2 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 110 คน ครูผู้สอน 1,236 คน รวม 1,346 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2546 ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 66 คน ครูผู้สอนจำนวน 267 คน รวม 333 คน การสุ่มกลุ่มประชากร ร้อยละ 60 จากผู้บริหารโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Random Sampling) และครูผู้สอนด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan . 1970 : 608 – 609) เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนแล้ว จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูและผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนที่ขนาดแตกต่างกัน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน 3 ขั้นตอน คือ

3.2.1 การควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย

3.2.1.1 การศึกษาและการเตรียมการ

3.2.1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.1.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.2 การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ประกอบด้วย

3.2.2.1 การตรวจและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.2.2.2 การพัฒนาและการปรับปรุง

3.2.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ ประกอบด้วย

3.2.3.1 การประเมินภายใน

3.2.3.2 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำหรือข้อความสำคัญที่เกี่ยวข้องและใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายที่ใช้เพื่อความสะดวกและความเข้าใจตรงกันไว้เกี่ยวกับการศึกษา ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานีไว้ ดังนี้การควบคุมคุณภาพ

1. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1.1 การควบคุมคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการควบคุมคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานประกอบด้วย

1.1.1 การศึกษาและการเตรียมการ หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารในการบริหารจัดการให้ครูอาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ได้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

1.1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนด เป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จัดทำธรรมนูญโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดทำ มาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน

1.1.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การใช้ ยุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานให้ เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด และให้บรรลุผลตามแผนของโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การพัฒนาบุคลากรโดยการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีการทำงานเป็นทีม มี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีระบบการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การ ดำเนินการตามแผน และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

1.2 การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ หมายถึง การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนดและมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ ประกอบด้วย

1.2.1 การตรวจและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน หมายถึง การกำกับและติดตามและประเมินผลการทำงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนา การศึกษาของโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การเตรียมความพร้อมมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน การจัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงาน การทำความเข้าใจกับบุคลากรและให้ความร่วมมือดำเนินการ วางแผนการ ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอน คือ กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินภายใน กำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวชี้วัด กำหนดเกณฑ์ประเมิน กำหนดเครื่องมือการประเมิน สรุปผลและรายงานผลการตรวจสอบ

1.2.2 การพัฒนาและการปรับปรุง หมายถึง การรวบรวมข้อมูล และ การปฏิบัติงานตามแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานในโรงเรียน ให้มีคุณภาพตาม

มาตรฐานที่กำหนด มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ นำผลการประเมินมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไปดำเนินการการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน โรงเรียนยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

1.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพภายนอก โดยสำนักรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพเพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

1.3.1 การประเมินภายใน หมายถึง การประเมินเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการประเมินโดยแต่งตั้งคณะทำงานวางระบบวางแผนกำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตามแผนการตรวจสอบสรุปผลและรายงานการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

1.3.2 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานรัฐกำหนด หมายถึง การเตรียมรับการประเมินองค์กรภายนอก การนำเสนอผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อประเมินและรับรองคุณภาพโดยองค์กรภายนอก มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การเตรียมการด้านบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน และการประสานงานเกี่ยวกับระบบ วิธีการ และกำหนดการประเมิน

2. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 โรงเรียน ใน 7 อำเภอ แบ่งออกเป็น 4 สหวิทยาเขต คือ สหวิทยาเขตปทุมธานี 1 สหวิทยาเขตปทุมธานี 2 สหวิทยาเขตปทุมธานี 3 และสหวิทยาเขตปทุมธานี 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

3. ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

4. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2546

5. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียน โดยยึดจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งกำหนดไว้ 4 ขนาด แต่ในการศึกษาค้นคว้านี้เลือกใช้เพียง 3 ขนาด คือ

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 500 คน

ถึง 1,499 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดไว้ ดังนี้

1. การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ที่มีการจัดการและดำเนินการในจังหวัด ปทุมธานี ตามข้อมูลปี 2545 ที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการส่งคณะกรรมการไปทำการประเมินโดยตรงกับโรงเรียนบางโรงเรียนถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบการดำเนินการ (Check) พัฒนาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการประชุมอบรมหลายครั้งมาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และได้จัดการประชุมอบรมเมื่อวันที่ 28-30 สิงหาคม 2544 ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ท จังหวัดปทุมธานี วางแผนเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และ ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

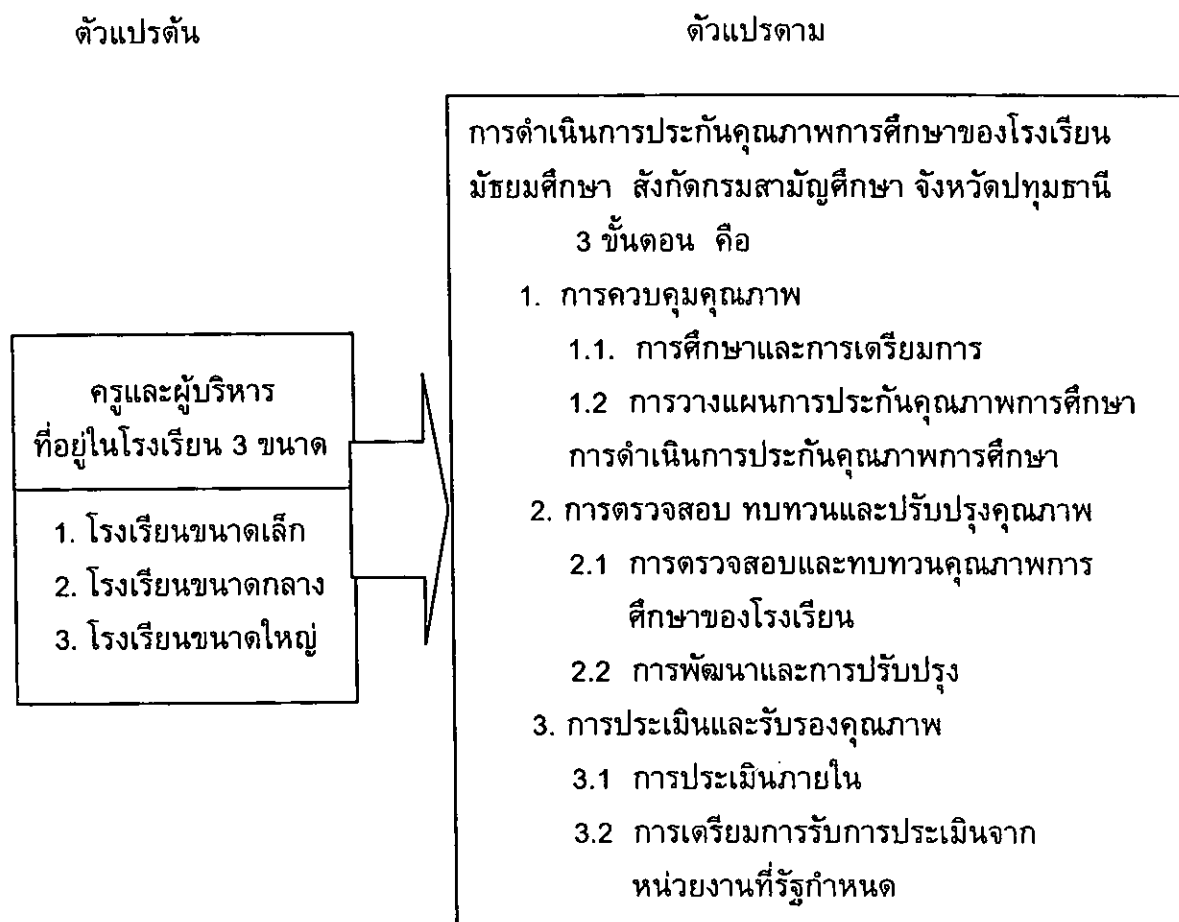
2. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายการเตรียมความพร้อมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักการและทฤษฎี จากนักวิชาการต่างประเทศและในประเทศ ได้แก่ เคลล์ (Kells. 1992 : 67) ได้กล่าวถึง กระบวนการประกันคุณภาพที่กำหนดกิจกรรมและขั้นตอนหนึ่ง คือ การวางแผน และการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คัทแทนซ์ (Cuttance. 1994 : 5) กล่าวถึงภารกิจในกระบวนการประกันคุณภาพของรัฐ New South Wales ว่าประกอบด้วยกิจกรรมการประเมิน คือ Quality audit เป็นกระบวนการในการตรวจสอบข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน โดยเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งขึ้นสำหรับกระบวนการปฏิบัตินั้น Quality audit จึงถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบผลผลิตขั้นสุดท้าย (Inspection Process) บอสตัน (Boston. 1995 : 2) กล่าวว่า Quality review หรือ School review เป็นความรับผิดชอบของแต่ละโรงเรียน ร่วมกับคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลภายนอก และภายในโรงเรียน เพื่อให้บริการพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน และก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ข้อค้นพบจากการทบทวนตรวจสอบโรงเรียนจะนำไปปฏิบัติโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ การกำหนดการตรวจสอบอย่างเป็นทางการโดยหน่วยงานประกันคุณภาพ การเตรียมการของโรงเรียน เพื่อการตรวจสอบและประเมินตนเอง การตัดสินใจวิธีการที่

เหมาะสมในการตรวจสอบ การจัดตารางเวลาสำหรับการตรวจสอบตนเอง ร่วมกับคณะทำงาน ดำเนินการทบทวนตรวจสอบ

จากเอกสารของกรมสามัญศึกษา (2542ข : 23-25) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความจำเป็นที่จะต้อง มีขั้นตอนหรือแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษามีขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ การประเมินและรับรองคุณภาพ ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงกำหนดกรอบความคิดในการศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ
 - 1.1 การศึกษาและการเตรียมการ
 - 1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ
 - 2.1 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 - 2.2 การพัฒนาและการปรับปรุง
3. การประเมินและรับรองคุณภาพ
 - 3.1 การประเมินภายใน
 - 3.2 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

ตามกรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า สามารถเขียนเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร และงานวิจัย จากนักวิชาการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดรายละเอียด ไว้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี
2. ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของความพร้อม คุณภาพ และคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3 ความสำคัญและแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.5 ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี
3. แนวทางและกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 3.1 การควบคุมคุณภาพ
 - 3.2 การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ
 - 3.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ
4. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
 - 4.1 การควบคุมคุณภาพ
 - 4.2 การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ
 - 4.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา หน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่จะให้บุคลากรในสถานศึกษายึดเป็นแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้

โรงเรียนมีคุณภาพ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับกลางที่เชื่อมต่อระหว่าง ประถมศึกษาและเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งระดับการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอน ละ 3 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12) กรมสามัญศึกษา เป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ลักษณะการจัดโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนที่จัดขึ้นเฉพาะโรงเรียนชายหรือโรงเรียนสตรี มีความ มุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดขนาดของโรงเรียน โดยยึดจำนวนนักเรียน ของแต่ละโรงเรียนเป็นเกณฑ์ มี 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียน ขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (กรมสามัญศึกษา 2540 : 15) แบ่งการบริหารเป็น เขตการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งพื้นที่เพื่อจัดการศึกษา เป็น 12 เขตการศึกษา ในส่วนของเขตการศึกษา 1 มีพื้นที่ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ นครปฐม ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร มีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (เขตการศึกษา 1 : 2543)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการ ประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกัน คุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และประกอบกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโดยให้มี ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จังหวัดปทุมธานีมีโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 22 โรงเรียน รวม 7 อำเภอ แบ่งเป็น 4 สหวิทยาเขต คือ สหวิทยาเขตปทุมธานี 1 สหวิทยาเขตปทุมธานี 2 สหวิทยาเขตปทุมธานี 3 และ สหวิทยาเขตปทุมธานี 4 ซึ่งประกอบ ด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยรับนโยบายจาก กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา และสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ซึ่งโรงเรียนมัธยม ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานีได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ตามกระบวนการและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญ ศึกษา ซึ่งมีการประเมินภายในและภายนอกตามแนวทางการประเมินของ กรมสามัญศึกษา

คือมาตรฐานด้านผลผลิต กระบวนการ และปัจจัย ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางและนโยบายของกรมสามัญศึกษา ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 47 - 64)

ในปีงบประมาณ 2541 กรมสามัญศึกษาได้มีการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา โดยจัดประชุมระดมความคิดผู้บริหาร ศึกษาธิการิก และผู้แทนกองต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 128 คน เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 ณ หอประชุมโรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ต่อมากรมสามัญศึกษาได้จัดประชุมปฏิบัติการ จัดทำมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐาน เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน - 3 กรกฎาคม 2541 ณ โรงแรมเทวราชธารรินทร์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรมสามัญศึกษาได้เผยแพร่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาไปสู่หน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 1 กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน โดยสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและมีความตระหนักในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ในปีงบประมาณ 2542 กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญศึกษาโดยจัดทำเอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นคู่มือการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 4 เล่ม คือ เล่มที่ 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เล่มที่ 2 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เล่มที่ 3 ระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เล่มที่ 4 แนวทางการประเมินภายในเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เอกสารทั้ง 4 เล่มนี้ เป็นหลักในการใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน มีการอบรมบุคลากรหลักทางการศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการิก ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ เพื่อให้โรงเรียนเตรียมความพร้อม ในการประกันคุณภาพภายในและเตรียมพร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กรภายนอกอื่น ๆ ที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง

ในปีงบประมาณ 2543 กรมสามัญศึกษา ได้ใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีกิจกรรมหลัก ดังนี้ 1) จัดทำเอกสารชุดแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่มที่ 2 แนวทางการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) อบรมผู้ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้แก่บุคลากรหลักของสำนักงานสามัญศึกษา และศึกษาธิการิก เมื่อวันที่ 19 - 23 มิถุนายน 2543 ณ โรงแรมกรุงศรีวิเวโร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) มอบหมายให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด โดยวางเป้าหมายให้ประเมินอย่างน้อย

1 โรงเรียน ในแต่ละสหวิทยาเขต 4) ดำเนินการวิจัยสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ในปีงบประมาณ 2544 กรมสามัญศึกษา ได้มุ่งพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยมอบหมายให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเป็นแกนหลักในการพัฒนา มุ่งเน้นการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแกนนำการประกันคุณภาพการศึกษา และจัดระบบส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัด สหวิทยาเขต และโรงเรียนด้วยระบบกัลยาณมิตร ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดประชุมสัมมนาผู้ประเมินและผู้รับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 20 - 21 กุมภาพันธ์ 2544 ณ โรงแรมรอยัลซิดี กรุงเทพมหานคร มีผู้ร่วมประชุม 207 คน ผลการประชุมได้ข้อมูลป้อนกลับจากการบริหารจัดการงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านแล้วมานั้นมีคุณค่าในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา 2) ประชุมปฏิบัติการปรับปรุงคู่มือ และแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 19 - 23 มีนาคม 2544 ณ โรงแรมฝั่งหวาน รีสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี ผลการประชุมสัมมนาได้จัดทำเอกสารชุดแนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาใหม่ จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการการประเมิน เล่มที่ 2 แนวทาง การดำเนินงานของสถานศึกษาผู้รับการประเมินเอกสารชุดนี้ ได้เปลี่ยนแนวคิดในเรื่องการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งจากเดิมที่ยึดเครื่องมือเป็นสำคัญ เป็นยึดผู้ประเมินเป็นสำคัญ 3) จัดอบรมผู้ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็น 4 จุดตามภาค คือ ภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกที่จังหวัดอุดรธานี ภาคใต้ที่จังหวัดภูเก็ต และภาคกลางที่จังหวัดสุพรรณบุรี 4) มอบให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสหวิทยาเขต ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของสถานศึกษาในแต่ละสหวิทยาเขต จำนวนประมาณ 935 โรงเรียน กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จัดอบรมผู้ประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน เมื่อวันที่ 27 - 29 สิงหาคม 2544 ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต จังหวัดปทุมธานี หลังการอบรมกรมสามัญศึกษา ได้มอบหมายให้คณะศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1 ทำการประเมินโรงเรียน 4 แห่ง ในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ โรงเรียนสุนทรโรเมตดาประชาสรรค์ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต โรงเรียนสายปัญญารังสิต เมื่อวันที่ 4 - 6 กันยายน 2544 และโรงเรียนวรราชาทินัดดามาตุวิทยา เมื่อวันที่ 19 - 20 พฤศจิกายน 2544

ในปีงบประมาณ 2545 กรมสามัญศึกษา ได้มอบหมายให้สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ โดยได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียนจะต้องเตรียมพร้อม

เพื่อรับการประเมินโดยมีเป้าหมายประเมินให้ครบทั้ง 22 โรงเรียน ในขณะเดียวกันสำนักงาน
สภามัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ส่งรายชื่อโรงเรียนเข้ารับการประเมินภายนอก จำนวน 2 โรงเรียน
ได้แก่ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ปทุมธานี และโรงเรียนมัธยมวัดหัตถสารเกษตร

สรุปว่า แนวทางและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการตามแนวทางและนโยบายของกรมสามัญศึกษา
ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมอบ
ภารกิจให้สำนักงานสภามัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การดำเนิน
การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัด โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพ
การศึกษา และเมื่อสิ้นปีการศึกษา ก็สรุปผลการดำเนินการนั้น จัดทำเป็นรายงานผลการประเมิน
ตนเอง (Self Study Report : SSR) หลังจากนั้นหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมิน
คุณภาพภายในตามความเหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในการรองรับการประเมิน
คุณภาพภายนอกต่อไป

2. ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ความหมายของความพร้อม คุณภาพ และคุณภาพการศึกษา

ความหมายของความพร้อม

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความพร้อมด้าน
ต่าง ๆ พบว่าความหมายของความพร้อม ตามความหมายที่จะศึกษาหรือตามกรอบที่กำหนด
ในการวิจัย เช่น

พูนศรี ดันติวัฒน์ (2528 : 7) กล่าวว่า ความพร้อมในการบริหารงาน หมายถึง
ความคล่องตัวในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน

ถกล นิรันดร์ศิริโรจน์ (2535 : 15) กล่าวว่า ความพร้อมในการใช้หลักสูตร หมายถึง
การรับรู้และการเตรียมการของโรงเรียนในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย
ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความพร้อมในการประเมินคุณภาพ
ภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา . 2542ช : 18)

1. ผู้ประเมินควรอยู่ในรูปคณะกรรมการ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มาจากบุคคลหลายฝ่าย
2. วางแผนการตรวจสอบทบทวนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วม และการ
เชื่อมโยงข้อมูลจากการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่โรงเรียนพึงประสงค์ โดยยึดเกณฑ์มาตรฐาน
คุณภาพที่หน่วยประเมินภายนอก หรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนด
4. กำหนดมาตรการรองรับอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการให้การสนับสนุน

ช่วยเหลือ และปรับปรุงแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544 : 14) ได้กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีความพร้อมในเรื่องที่สำคัญที่สุด คือ ความพร้อมของบุคลากร จำเป็นต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยการดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึก สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และปรับความคิดในระดับเดียวกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ใช้รูปแบบการใช้บุคลากรแกนนำซึ่งมีความพร้อมด้านความรู้ และความสามารถในการถ่ายทอด จัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความร่วมมือ ร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

2. การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการควรแบ่งการประชุมเป็น 3 ช่วง ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้ ช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพภายใน ช่วงที่ 2 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและวางแผนการประเมิน ช่วงที่ 3 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลประเมินตนเอง (Self Study Report)

จากแนวคิดเรื่องความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นความหมายในเชิงปฏิบัติการ คือ ความหมายของความพร้อม สำหรับการศึกษาวิจัยหรือขอข่ายในเรื่องต่างๆ ที่จะศึกษาวิจัยนั้น ซึ่งสาระสำคัญมีความสอดคล้องกันในเรื่องเครื่องมือของปัจจัยหรือทรัพยากร เมื่อใช้กระบวนการเชิงระบบ (System approach) มาพิจารณา ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหรือทรัพยากร (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) จะเห็นได้ว่าการเริ่มกระบวนการของระบบนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรที่จะป้อนเข้าสู่กระบวนการเพื่อแปรรูปเป็นผลผลิตออกมา ความพร้อมของระบบดังกล่าวจึงหมายถึงความพร้อมของปัจจัยดังกล่าว

ความหมายของคุณภาพ

คำว่าคุณภาพ (Quality) มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการใช้ประโยชน์และเพื่อให้มีความเข้าใจสอดคล้องกับเรื่องการประกันคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมากล่าวถึงความหมายของคุณภาพไว้ ดังนี้

รังสรรค์ นิมิตรสวรรค์ (2540 : 6) กล่าวถึงความหมายโดยคุณภาพสรุปว่า หมายถึงความเหมาะสมในการใช้งานหรือความเหมาะสมในจุดประสงค์หรือหน้าที่และคุณลักษณะรวมของสินค้าหรือบริการ ซึ่งสามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่กำหนดไว้ได้

อภิญา ตันศิริ (2541 : 29) ได้ให้ความหมายของคุณภาพ หมายถึงลักษณะและคุณสมบัติทั้งหลายของผลผลิตหรือบริการที่ตอบสนองต่อจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่าคุณภาพ หมายถึง การทำให้ลูกค้าพึงพอใจด้วยการทำให้ความต้องการและความหวังของลูกค้าได้รับการตอบสนอง

เซลลิส (Sallis .1993 : 22 – 24) กล่าวว่า คุณภาพตามความเข้าใจของคนทั่วไปในปัจจุบันหมายถึงความสมบูรณ์แบบ ซึ่งใกล้เคียงกับความดี ความงาม และความจริง ซึ่งแสดงถึงความมีมาตรฐานสูงสุด นอกจากนี้ คุณภาพยังมีความหมายที่สัมพันธ์กัน 2 ด้าน คือ ด้านผู้ผลิต คุณภาพ หมายถึง ความตรงตามมาตรฐาน และด้านผู้บริโภค คุณภาพ หมายถึง ความตรงตามความต้องการ

นิคอลลส์ (Nicholls . 1993 : 50 – 52) กล่าวถึง พัฒนาการของคุณภาพใน 4 ชั้น จากจุดเน้นภายในองค์กร ไปสู่จุดเน้นภายนอกคือลูกค้า คุณภาพทั้ง 4 ชั้นนี้ คือ

ชั้นที่ 1 คุณภาพ หมายถึง การผลิตสินค้าหรือบริการได้ตามมาตรฐาน

ชั้นที่ 2 คุณภาพ หมายถึง ความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย

ชั้นที่ 3 คุณภาพ หมายถึง สิ่งที่ลูกค้าต้องการ

ชั้นที่ 4 คุณภาพ หมายถึง การให้สิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดแก่ลูกค้า

ฮัตชิน (Hutchins . 1991 : 1 – 2) สรุปว่า คุณภาพ สามารถนิยามได้หลายประการ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของแนวคิด คือ

คุณภาพ หมายถึง ความตรงตามลักษณะเฉพาะ และมาตรฐานในการใช้ประโยชน์ขององค์กร เป็นนิยามที่ถือ องค์กรเป็นพื้นฐาน

คุณภาพ หมายถึง ความเหมาะสมกับการใช้ของสินค้าหรือบริการ เป็นนิยามที่ถือเอาความพึงพอใจของลูกค้าเป็นพื้นฐาน

คุณภาพ หมายถึง การตอบสนองความต้องการ ความปรารถนา และความคาดหวังของลูกค้าได้ในราคาประหยัด เป็นนิยามที่มีพื้นฐานมาจากความพึงพอใจของลูกค้าและองค์กร

สรุปคำว่า “คุณภาพ” หมายถึง ผลของการจัดการดำเนินการตามกระบวนการไปตามขั้นตอนเพื่อให้ได้ผลของกิจกรรมดำเนินการตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะจุดเด่น สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการหรือผู้บริโภค

ความหมายของคุณภาพการศึกษา

แนวคิดเรื่องคุณภาพ ได้เริ่มมีการนำมาใช้ในวงการอุตสาหกรรมมาก่อนและได้นำเอาแนวคิดนี้มาใช้ในวงการอื่น ๆ รวมทั้งวงการศึกษาก็ต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาความหมายของ คุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สมเกียรติ ขอบผล (2537 :1 - 2) ได้สรุปคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. คุณภาพในเชิงปทัสสถาน ของสังคม (quality as a normative) หมายถึง การประมวลความรับผิดชอบของสังคมเกี่ยวกับคุณภาพที่ต้องการ โดยทั่วไปจะคำนึงถึงคุณภาพของนักเรียนเป็นหลักทั้งในด้านผลการเรียน ความประพฤติ และการสอบเข้าเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

2. คุณภาพในเชิงวัตถุประสงค์ (quality as an objective) หมายถึง คุณภาพที่ใช้คุณลักษณะของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นเกณฑ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวคิดของ Benjamin S. Bloom ที่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และค่านิยมซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนไปสู่สิ่งที่ต้องการ

3. คุณภาพในเชิงกระบวนการ (quality as a process) หมายถึง การพิจารณาคุณภาพ โดยมีระบบการดำเนินการทุกส่วนเป็นสำคัญ มีการจัดทำมาตรฐานคุณภาพ (standard of quality) ขึ้นมาใช้ เพื่อให้โรงเรียนได้พิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและเลือกจุดพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของตนเอง มีการประเมินตนเองเป็นระยะ มีการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและประสบความสำเร็จในที่สุด

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537 : 18) กล่าวว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการมีความหมายเดียวกับคุณภาพ ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะที่มีมาตรฐานสูงและตั้งใจจะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานนั้น โดยคำนึงถึงผลสำเร็จและคุณลักษณะที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ

นอกจากนี้ เอกสารของกรมสามัญศึกษา (2537 : 5) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับตนเองและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม อันดีงาม รู้จักอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพกายและจิตดี มีความเคารพและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

จากเอกสารของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2541 : 15) กล่าวว่าคุณภาพการศึกษาหมายถึงการที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร อันเป็นผลจากการที่หน่วยงานทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง และท้องถิ่นร่วมกับชุมชนจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542 : 8) ได้ให้ความหมายคุณภาพการศึกษา หมายถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามมุ่งหมายของผู้ใช้บริการ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเกิดคุณลักษณะตรงตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

วอทมเมาก์ (Whatmough . 1994 : 94 – 95) ยังได้ระบุไว้ว่า คุณภาพ การศึกษา เป็นการรวมคุณภาพจากทัศนะของบุคคล 2 ฝ่าย คือ

1. คุณภาพตามทัศนะของผู้รับบริการ

2. คุณภาพตามทัศนะของนักการศึกษา

คุณภาพตามทัศนะของผู้รับบริการ เป็นการให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการตรงตามแนวคิดเชิงคุณภาพ ส่วนคุณภาพตามทัศนะของนักการศึกษา ได้ให้ความสำคัญแก่หลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสนใจต่อคุณภาพทั้ง 2 ฝ่ายนี้ เนื่องจากนักเรียนคือผู้รับบริการที่สำคัญและเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดในการสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่จะเป็นในการจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน อย่างไรก็ตาม การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนนั้น ธอมสัน (Whatmough .1994 : 94 – 95 ; Citing Thomson . 1989 : 29) ได้ให้ข้อคิดว่า มิได้หมายถึงการยอมรับข้อคิดเห็นทั้งหมดโดยไม่มีเงื่อนไข แต่หมายถึงการที่นักการศึกษาทบทวนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยใช้ทัศนะของนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และตัดสินใจว่าจะตอบสนองหรือปฏิเสธข้อคิดเห็นเหล่านั้น

พาร์สัน (Parsons . 1994 : 9) เห็นว่าคุณภาพการศึกษามี 3 ด้าน คือ

1. คุณภาพของผู้รับบริการ หมายถึง สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการจากการศึกษา

2. คุณภาพในด้านของนักวิชาการ หมายถึง การบริการทางการศึกษานั้นเป็นไปตามที่นักวิชาการศึกษากำหนด ทั้งยังมีการใช้เทคนิคและขั้นตอนที่เชื่อว่าจะทำให้เกิดผลตามที่ผู้รับบริการต้องการได้

3. คุณภาพในด้านการจัดการ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลผลิต และเป็นไปตามแนวทางที่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงกำหนด

สรุปว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษา ที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงาน ว่ามีความสอดคล้องกับที่กำหนดไว้อย่างดีเพียงใด ทั้งนี้ต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้รับบริการอันได้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคม ที่ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ

2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาความหมายของการประกันคุณภาพของหน่วยงานและนักวิชาการไว้ ดังนี้

วันชัย ศิริชนะ (2537 : 21) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง เป็นระบบที่สร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนซึ่งเปรียบเสมือนลูกค้าว่าสถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐานสามารถจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้จบการศึกษาก็จะมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 12) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ยกมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้เข้ามาตรฐานผลัดกันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน

ป้อนกลับมาเพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่าถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการวางระบบอย่างถูกต้องแล้วคุณภาพที่ดีก็จะตามมา

เศวณิด เศษณน (2539 : 43) ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การปฏิบัติการทั้งหลายของสถาบันที่มีแผนและเป็นระบบอันจะก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการจัดการศึกษาจะได้คุณภาพตามจุดประสงค์ของ ปรึษาการศึกษาของแต่ละระดับ

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2541 : 16) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นในงานประณศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการศึกษา จะบรรลุจุดหมายสำคัญ คือ เด็กควรได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และ สติปัญญา อย่างน้อยในระดับพื้นฐาน ที่เด็กไทยทุกคนพึงได้รับและมีโอกาสพัฒนาไปจนเต็ม ศักยภาพของแต่ละคน

บุญส่ง เอ็งสุโสภณ และคณะ (2541 : 13) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ การศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารการศึกษาที่สร้างความมั่นใจให้กับสังคม ผู้ปกครอง ผู้จัดการศึกษา และผู้จบการศึกษาว่า การจัดการศึกษามีกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียน การสอน ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงาน มีจิตสำนึกในการ พัฒนาคุณภาพงาน มีการควบคุมคุณภาพการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นไป ตามมาตรฐานการศึกษาที่สังคมต้องการ

วิริยะ บุญยะนิวาสณ์ (2541 : 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบที่สร้างความมั่นใจ พึงพอใจ ประทับใจต่อสังคม ผู้ปกครอง ลูกคำ ว่าโรงเรียนสามารถจัด การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนดไว้

สงบ ลักษณะ (2541 : 2) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้ สังคมเชื่อมั่นว่า การจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรูให้ครบตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ใน หลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

จากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการประณศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2) ได้ กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) กับการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) สองคำนี้มักใช้แทนกันอยู่เสมอ ความแตกต่างของคำสองคำนี้อยู่ที่การสื่อความหมาย ถึงวิธีการจัดการเรื่องคุณภาพ การควบคุมคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของ “การแก้ไข” ขณะที่ การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของ “การป้องกัน” ในด้านการให้คำนิยามของคำ “คุณภาพ” การควบคุมคุณภาพให้ความหมายว่า เป็นเรื่องของความดี เรื่องความงาม เรื่อง ความเป็นเลิศ แต่การประกันคุณภาพให้ความหมายในแง่ของการบรรลุความต้องการที่แท้จริง ของลูกคำ (นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม) และสอดคล้องกับวิถีชีวิต การประกันคุณภาพ

จึงเป็น วัฒนธรรมใหม่ที่เปลี่ยนมิติจากการเป็นผู้มีอำนาจกำหนดคุณภาพและควบคุมมาเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปลี่ยนจากระบบการพึ่งพามาเป็นอาศัยซึ่งกันและกัน โดยทุกคนรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและความรับผิดชอบที่ต้องมีร่วมกัน เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานจากการแสวงหาวิธีใหม่หลังจากเกิดการ สูญเสียขึ้นแล้ว มาเป็นการสร้างวิธีการที่ถูกต้อง ให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกให้มากที่สุด เพื่อลดโอกาสที่ผลผลิตจะเป็นไปตามคุณภาพที่วางไว้ หลักการทั่วไปของระบบประกันคุณภาพมาจากแนวความคิด Bs 5750 (เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพหนึ่งของประเทศอังกฤษ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นระบบคุณภาพ ISO) และ ISO 9000 (มาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ)

จากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 1) ได้ให้ความหมายว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนที่ได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน

จากเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ (2542ค : 4) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตของการศึกษา ที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

จากเอกสารของกรมสามัญศึกษา (2542ก : 8) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากเอกสารของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2543 : 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใด ๆ ที่หากดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้ จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษามีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของ

การป้องกัน ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

จูราน และ ไกรยน์นา (Juran and Gryna . 1993 : 565) นิยามว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนไว้และทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้าหรือบริการ จะบรรลุถึงความต้องการด้านคุณภาพที่กำหนดให้อย่างน่าพอใจ

โวรแมน และ ลัคซิงเกอร์ (Vroman and Luchsinger . 1994 : 329) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าถึงมาตรฐานคุณภาพที่ได้รับไว้แล้ว และเป็นการให้ความสนใจกับวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจระดับของคุณภาพของสินค้าระหว่างการผลิตหรือการบริการ นอกจากนี้ Vroman และ Luchsinger ยังเสริมว่าการประกันคุณภาพมักใช้กันอย่างกว้างขวางในองค์กรแบบเก่า และในองค์กรที่ถูกกำกับโดยหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพในองค์กรแบบใหม่ การประกันคุณภาพเป็นความรับผิดชอบของทีมการทำงานที่ให้การสนับสนุน และของแต่ละบุคคลที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้วยตัวเอง

ไซเยอร์ (Cyer. 1993 : 565) ให้ความหมายว่า“การประกันคุณภาพ” คือ แผนงาน และปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การศึกษาจะสนองตอบต่อคุณภาพที่กำหนด

คัทแทนซ์ (Cuttance. 1994 : 5) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ และปฏิบัติงานที่ได้ออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

เมอกาทรอยด์ และ มอร์แกน (Murgatroyd and Morgan . 1994 : 45) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ หมายถึง การกำหนดมาตรฐาน วิธีการ ความต้องการคุณภาพจาก ผู้เชี่ยวชาญรวมถึงกระบวนการตรวจสอบ การประเมิน ที่สามารถตรวจได้ว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการปฏิบัติไปนั้นได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบที่สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการ ทั้งหลายของสถาบันการศึกษาให้กับผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารของโรงเรียนที่มีการวางแผนอย่างมีระบบ มีการควบคุมและทบทวนการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลาเพื่อให้ผู้รับบริการ เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน ทำให้เกิดความทัดเทียมในด้านคุณภาพกันทุกโรงเรียนไม่ว่าจะตั้งอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม และไม่ว่าจำกัดว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่จะต้องมีคุณภาพทัดเทียมกันเสมอ เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัด

การศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามี คุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.3 ความสำคัญและแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพของคน เพราะคุณภาพการศึกษาย่อมมีผล หรือมีอิทธิพลต่อความรู้ ความสามารถและศักยภาพ อันได้แก่สติปัญญาและความเป็นเลิศของมนุษย์ การศึกษาในอนาคตจะเป็นคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาคน พัฒนาคคนให้เป็นคนดี คนเก่ง สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ ใฝ่รวมมือสามัคคี ผนึกกำลังกัน การศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องสอดคล้องกับลักษณะของคนที่กำลังขึ้น คุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนักวิชาการได้เสนอความเห็นไว้ดังนี้

1. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นของประชาชน เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จะทำให้ประชาชนทุกคนเชื่อมั่นได้ว่าลูกหลานที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสูงจะมีคุณภาพ มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอในการทำงานและประกอบอาชีพ (รุ่ง แก้วแดง. 2540 : 11)

2. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดสรรงบประมาณ เพราะสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐาน รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสิทธิขอรับเงินอุดหนุน จากรัฐบาลกลางตามวิธีการของสหรัฐอเมริกา (สุรศักดิ์ หลาบมาลา . 2539 : 6) สถาบันการศึกษาใดมีมาตรฐานสูงจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก รัฐก็ต้องสนับสนุน หรือสถาบันใดมีปัญหาก็ต้องเข้าไปช่วยเหลือ เพื่อเด็กจะได้ไม่ต้องรับการศึกษาที่มีมาตรฐานต่ำตลอดชีวิต จนกลายเป็นพลเมืองชั้นสองหรือชั้นสามอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (รุ่ง แก้วแดง. 2540 : 21) และอาจจะใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นตัวกระตุ้นผลประโยชน์และสร้างชื่อเสียงแก่สถาบันการศึกษาและเป็นเครื่องมือที่ทำให้สถาบันการศึกษาต้องพยายามปรับปรุงคุณภาพของตนเองด้วย (แมคแทคการ์ท. 2538 : 9)

3. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการและสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ คุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจของความเป็นเลิศ โดยเฉพาะเรื่องการทำให้ทรัพยากรมีคุณภาพ (วิจิตร ศรีสอาน. 2540 : 28) นอกจากนั้นการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ในเรื่องการจัดระบบความคิดเห็นที่จะมีส่วนในการสร้างสติปัญญา จัดระบบสารสนเทศที่ดี มีการแสดงความรู้ความสามารถสูง สร้างความรับผิดชอบและประสพการณ์ อีกทั้งมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานด้วย (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2538 : 10 –16)

ดังนั้น ความสำคัญของการประกันคุณภาพ จึงเน้นถึงเรื่องคุณภาพการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการสร้างและการพัฒนาคน โรงเรียนจะต้องแข่งขันกันสร้างคุณภาพ ทำให้

ประชาชนมีความเชื่อมั่น รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณมาให้เพียงพอ หรือโรงเรียนจะต้องดำเนินการ จัดหางบประมาณเพิ่มเติม เพื่อที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพื่อนักเรียนจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ นำไปสู่ความเป็นนานาชาติหรือสากล นั่นคือ โรงเรียนจะต้องนำระบบการประกันคุณภาพเข้าสู่โรงเรียนและได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542ง : 5 – 8) ได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาดังนี้

1. วิสัยทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศทุกระดับการศึกษา ในปี พ.ศ. 2550 คนไทยทุกคนมีโอกาส และมีความเสมอภาคในการได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยทุกคน ทุกส่วนในสังคมที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้โดยเน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุข มีคุณภาพมาตรฐานสูงเป็นที่พึงพอใจของสังคม โดยมีครูเก่ง ครูดี และมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพครูมีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่กระจายอำนาจ ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมโปร่งใสและตรวจสอบได้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้คนไทยทุกคน มีโอกาสได้รับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข

2.3 เพื่อผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ

2.4 เพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบการบริหารจัดการศึกษาที่กระจายอำนาจ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้

3. เป้าหมาย “ให้การจัดการศึกษาเป็นเลิศ โดยโรงเรียนมีคุณภาพ การเรียนมีคุณภาพ ห้องเรียนมีคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ภายในปี 2550” การปฏิรูปการศึกษาจะต้องให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและสถานการณ์ในอนาคต จะต้องเน้นการพัฒนา “คุณภาพการศึกษา” โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญการปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้จะต้องทำการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการบริหารจัดการ การปฏิรูปการศึกษา จะต้องเริ่มต้นจากโรงเรียน พื้นที่การศึกษา จนกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบครอบคลุมทั้งประเทศ

4. ดัชนีวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาปฏิรูป ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม สามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาปฏิรูป

1. ด้านปัจจัย ได้แก่ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีคณะกรรมการสถานศึกษา ครูมีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน มีหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2. ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีแผนพัฒนาสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน มีการประกันคุณภาพ มีระบบการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครูอย่างต่อเนื่อง มีการเทียบโอนผลการเรียน มีระบบการติดตามประเมินผล มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบผลการดำเนินการ

3. ด้านการผลิต ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ห้องเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน

องค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษา

1. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเต็มตามศักยภาพ ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติจริง ให้ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และถ่ายทอดความรู้ และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีแหล่งความรู้ต่าง ๆ

2. การปฏิรูปหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรที่เน้นสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมีกระบวนการและเนื้อหาที่ครอบคลุม เชื่อมโยง และต่อเนื่องกันทุกระดับ เน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับที่เหมาะสม ส่วนกลางจะจัดทำหลักสูตรแกนกลางและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

3. การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ปรับกระบวนการผลิต การใช้และพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนการปรับปรุงสวัสดิการและค่าตอบแทนให้เหมาะสม พัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา

4. การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ จัดระบบการบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพ และกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยเน้นที่สถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน พัฒนาระบบการวางแผน การระดมและจัดสรรทรัพยากร การควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ . 2542ง : 10)

1. กระจายอำนาจ ให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและตัดสินใจ ในกิจการของสถานศึกษา รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพ พื้นที่ให้ลดบทบาทหน่วยงานส่วนกลาง เป็นหน่วยงานในการกำกับ ประสาน และส่งเสริมด้าน นโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา การติดตามประเมินผล และสนับสนุนการดำเนินงานของ หน่วยงานปฏิบัติ

2. ใช้แผนยุทธศาสตร์ จัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนปรับปรุงตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม จังหวัด/เขตพื้นที่จนถึงสถานศึกษา ให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา

3. เปิดโอกาสการมีส่วนร่วม ให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น และผู้ประกอบการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในทุกระดับ สร้างแนวร่วมการ ปฏิรูปการศึกษาให้เกิดขึ้นในสังคมและชุมชน

4. ประกันคุณภาพ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการควบคุม ตรวจสอบ แทรกแซง และประเมินคุณภาพ และให้มีการรายงานผลต่อสาธารณะ

5. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางยึดหลักทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ จัดรูปแบบกระบวนการ เรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ปรับบทบาทครู เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ และกว้างขวาง

เอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ (2542ง : 13) ได้กล่าวถึง เงื่อนไขความสำเร็จใน การปฏิรูปการศึกษาจะบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการพัฒนาให้มีคุณภาพ การเรียนการสอน พัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และพัฒนา ระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และส่งผลให้ การจัดการศึกษาของชาติมีความเป็นเลิศได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาเงื่อนไขที่จะส่งผลต่อ ความสำเร็จ 3 ประการ ได้แก่ การปฏิรูปการศึกษาต้องอาศัยเวลา การพัฒนาบุคลากรโดย การฝึกอบรม ใช้เครื่องมือปลูกฝังความเชื่อ เกิดความศรัทธาและการนำไปปฏิบัติได้ คือ การสื่อสาร

เอกสารของกรมสามัญศึกษา (2542ค : 9) อ้างถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และถือว่าการประกันคุณภาพ ภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมี การจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อ สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกัน คุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มี ฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการ ประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึง

ถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

เอกสารของกรมสามัญศึกษาได้ให้แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา การศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า ผู้เรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยเน้นความคิดหลัก ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา . 2542ง : 6 – 9)

1. การยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวงและยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมมือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School - Based Management : SMB) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วย ตนเองซึ่งมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิตคือ นักเรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้และเป็นการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชน และสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3. การมีส่วนร่วม และการร่วมคิด ร่วมทำ (Participation and Collaboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคนทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคม โดยรวมการศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for Education) โดยแนวความคิดที่เชื่อว่า การให้ทุกคนทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน และประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นความเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) เป็นแนวคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม แนวความคิดนี้เชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการศึกษา มากขึ้นนี้ จะทำให้เขาเกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการจัดการศึกษาและผลกระทบที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของเขา และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ในที่สุด

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (Authorities) ต่อ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมและต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันพร้อมทั้ง สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

ฮัทชิน (Hutchins .1991 : 3 – 4) และ เดลล์ และพลันเคทท์ (Dale and Plunkett . 1991 : 4) ได้กล่าวถึงการสร้างคุณภาพนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งพัฒนาการออกเป็น 4 ขั้น ซึ่งได้อธิบายไว้พอสรุป ได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบ (Inspection) โดยหน่วยตรวจสอบ ตรวจผลิตภัณฑ์เทียบกับข้อกำหนด การแบ่งกลุ่มสินค้า การตัดเกรด และรายงานไปยังหน่วยผลิตเพื่อแก้ไข

ขั้นที่ 2 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) โดยหน่วยตรวจสอบหรือหน่วยควบคุมคุณภาพ มีจุดเน้นในการควบคุมกระบวนการผลิตให้ความสูญเสียน้อยที่สุด ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการตรวจสอบตนเอง มีการทดสอบสินค้า การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการแก้ไข

ขั้นที่ 3 การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มีหน่วยประกันคุณภาพที่ให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำปรึกษาให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพมีจุดเน้นในการประกันกระบวนการและคุณภาพของสินค้า มีทั้งการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก และการตรวจสอบภายในองค์กร มีเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นสากล เช่น ISO 9000 , BS5750 เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management) เป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพมากขึ้น จุดเน้นคือการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม และทุกคนในองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบในคุณภาพ

สเตบบลิง (Stebbing . 1993 : 19 – 22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้รายละเอียดหรือคำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีอยู่ด้วยกันหลายระบบ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ พบว่ามีนักวิชาการต่าง ๆ จำแนกระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายอย่าง แต่โดยพื้นฐานจะมาจากองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ ระบบที่เป็นสากล และระบบที่นำมาดัดแปลงเพื่อใช้กับองค์กรต่าง ๆ การนำเอาระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้จำเป็นต้องวิเคราะห์ตรวจสอบถึงความเหมาะสมของแต่ละระบบที่นำมาใช้กับองค์กร ระบบที่นำมาจะต้องเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับ มีความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ ระบบที่เป็นสากลนั้นจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ พบว่ามีอยู่หลายระบบ ดังต่อไปนี้

2.4.1 ระบบ ISO 9000 (International Standardization for Organization)

ระบบ ISO เป็นชุดของมาตรฐานคุณภาพที่พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1987 เพื่อนำมาเป็นมาตรฐานในการกำหนดคุณภาพ ที่ใช้ในโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดและขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์ (2541 : 23) กล่าวว่า ในการดำเนินงานจัดตั้ง อาจมีแนวทางและขั้นตอนรายละเอียดที่อาจแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละสถาบัน และผู้ดำเนินการจัดตั้งของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนสถานภาพปัจจุบันและจัดเตรียมระบบ
- ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแผนการดำเนินงานและพัฒนาระบบเอกสาร
- ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติจริงตามระบบคุณภาพที่พัฒนาขึ้น
- ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการประเมินระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้น
- ขั้นตอนที่ 5 ขอรับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพ
- ขั้นตอนที่ 6 รักษาและพัฒนามาตรฐานระบบคุณภาพ

จอห์น (John. 1993 : 6) กล่าวว่า ISO 9000 ไม่ใช่มาตรฐานผลิตภัณฑ์

(Product Standard) หากแต่มาตรฐาน ISO 9000 เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพ (Quality System Standard) ที่ใช้เพื่อการบริหารหรือการจัดการระบบคุณภาพ (Quality Management) โดยเป็นการจัดสร้างระบบการบริหารงานด้านคุณภาพขึ้นในองค์กร หรืออาจจะเป็นองค์กรประเภทใดก็ได้ และไม่จำกัดประเภทของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ไม่ระบุหรือกำหนดขนาดของ

องค์กร มาตรฐาน ดังนั้น ISO 9000 มิใช่เป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์หรือบริการ จึงไม่มีข้อกำหนด เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ

โรเธอรี (Rothery, 1993 : 31-32) ได้กล่าวถึงการนำมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 มาใช้กับการศึกษาและการฝึกอบรม ต้องเลือกจะใช้ ISO 90001, ISO 9002 หรือ ISO 9003 ซึ่งจะแตกต่างกันในกรณีนี้ หากในสถาบันมีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้วย ก็ควรเลือกใช้ ISO 9001 และหากไม่มีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรก็เลือกใช้ ISO 9002 ส่วน ISO 9003 นั้น โดยปกติไม่ใช้ในสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาและฝึกอบรม สถาบันอุดมศึกษาของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น โดยปกติมีการพัฒนาหลักสูตรของตัวเอง จึงควรเลือกใช้มาตรฐานคุณภาพ ISO 9001

2.4.2 ระบบ TQM (Total Quality Management)

ระบบ TQM เป็นระบบใหญ่ที่ใช้จัดการระบบขององค์กรทั้งระบบ โดยมีความเป็นมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลง นักสถิติชาวอเมริกันคือ Dr. W. Edwards Deming ได้นำทฤษฎีของการจัดการองค์กรแบบใหม่เรียกว่า“การควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร” (Total Quality Management) เข้าไปสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่วงการอุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่พ่ายแพ้ต่อสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ราคาถูก แต่มีประสิทธิภาพสูง

ความสำเร็จของระบบ TQM ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการบริหารองค์กรตามทฤษฎีของ Dr.Deming ได้การกระจายตัวออกไปทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ได้นำระบบนี้ไปใช้ประโยชน์รวมถึงปัจจุบันได้มีการนำเอาแนวคิดด้าน TQM มาใช้ในวงการศึกษาอย่างแพร่หลาย ซึ่งการนำเอาระบบ TQM มาดัดแปลงใช้อย่างจริงจังในการศึกษาเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1993 และได้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง (Morgan and Murgatroyd . 1994 : 97 – 98)

ดังนั้น ความหมายของ Total Quality Management คือ การนำเอาวิธีการทั้งด้านปริมาณทรัพยากรมนุษย์เพื่อปรับปรุงพัฒนาวิสัยทัศน์ ทรัพยากรและการบริการต่างๆ ภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการทั้งหลายในองค์กรในระดับที่สูงสุด สามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต หรือระบบบริหารที่รวบรวมเอาความพยายามของทุกคนในองค์กรจากทุกแผนก ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพในทุกขั้นตอน

การนำเอาแนวคิดของ TQM มาผสมผสานกันในการจัดการก็เพื่อให้องค์กรมีผลดังนี้

1. สอนองความต้องการของลูกค้าอย่างมั่นคงและตลอดไป
2. ให้มีการปรับปรุงคุณภาพทุกกิจกรรมขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบ 12 ประการ ของ TQM ได้แก่

1. สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า (Customer Satisfaction)
2. จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (Business Ethics Responsibility)
3. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Human Resource Development)
4. การร่วมมือร่วมใจกันทำงาน (Total Participation)
5. ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงาน (Process-Orientation)
6. คิดถึงลูกค้าก่อนสิ่งใด (Next Process is customer)
7. ทุกอย่างตั้งอยู่บนความจริง (Management by Fact)
8. ป้องกันปัญหาและไม่ให้เกิดและแก้ที่สาเหตุ (Preventive Action)
9. ใช้สถิติเข้าช่วย (statistical Methods)
10. วิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิ (The Pareto Principle)
11. ใช้วงจรเดมมิ่ง PDCA (Plan, Do, Check, Act)
12. ปรับปรุงมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา (Improving Standard)

2.4.3 ระบบ QC (Quality Control)

แบงก์ส (Banks. 1989 : 19) กล่าวว่า ระบบ QC เป็นระบบที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจากในอดีต ซึ่งเป็นระบบที่ให้องค์กรได้ปรับปรุงและควบคุมคุณภาพตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

ฮาร์แมน (Human. 1996 : 7) กล่าวถึง ระบบ QC หมายถึง ขบวนการซึ่งใช้ภายในสถาบันหรือระบบ เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้องตามมาตรฐานกำหนด

จูราน (Juran. 1988 : 35F.2) ได้กล่าวถึง ระบบ QC หรือระบบควบคุมคุณภาพว่า เป็นระบบที่ได้พัฒนาขึ้นในประเทศญี่ปุ่น หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในยุคที่ประเทศญี่ปุ่นฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ระบบนี้ช่วยให้ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านการผลิตและการสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งแนวคิดการบริหารแบบควบคุมคุณภาพมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้คือ

ขั้นตอนการดำเนินงานคุณภาพตามระบบควบคุมคุณภาพ (QC)

1. ระดมสมองเพื่อกำหนดข้อปัญหา
2. เลือกหัวข้อปัญหาที่ตรงกันแต่ละเรื่องเป็นประเด็นปัญหา
3. วิเคราะห์ประเด็นปัญหา
4. ตัดสินว่าจะใช้วิธีแก้ปัญหแต่ละประเด็นอย่างไรจึงจะถูกต้องที่สุด
5. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาแต่ละประเด็น
6. สรุปข้อมูลให้ชัดเจน
7. วางแผนแก้ปัญหาย่อยบนพื้นฐานที่เป็นไปได้

8. เตรียมการและนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาไปสู่การจัดการ
9. นำวิธีการแก้ปัญหาไปสู่การปฏิบัติ
10. ติดตามผลการแก้ปัญหา

2.4.4 ระบบการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation)

แรช (Thrash. 1979 : 115 – 123) กล่าวว่า ประเทศที่เป็นต้นกำเนิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการรับรองวิทยฐานะ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ระบบอุดมศึกษามีการขยายตัวมาก จึงเกิดกระแสความไม่ไว้วางใจในเรื่องคุณภาพ เป็นเหตุให้เกิดสมาคมรับรองวิทยฐานะต่างๆ ขึ้นเกือบ 50 สมาคม ซึ่งต่างเป็นหน่วยงานอิสระ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมาคมระดับภูมิภาค (Regional Associations)
2. สมาคมวิชาชีพ (Professional Associations)
3. หน่วยงานประสานงานกลาง

ระบบการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

1. สมาคมกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการในการรับรองวิทยฐานะ
2. สถาบันอุดมศึกษาสมัครขอรับรองวิทยฐานะพร้อมทั้งเสนอรายงานการศึกษา

ตนเอง(Self Study Report - SSR) ต่อทางสมาคม

3. สมาคมตั้งกรรมการไปตรวจเยี่ยมสถาบันโปรแกรมวิชาหลังจากศึกษา

รายงานแล้ว

4. กรรมการตรวจเยี่ยมเสนอรายงานผลการตรวจเยี่ยม (Visiting Report)

ต่อสมาคมให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของสมาคม

5. สมาคมตัดสินผลและเผยแพร่ผลการพิจารณา

2.4.5 ระบบ QA (Quality Audit)

ระบบการตรวจสอบกลไกการประกันคุณภาพหรือระบบ Quality Audit ของสถาบันอุดมศึกษา เป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศอังกฤษ โดยระบบนี้จะมีข้อดีคือ การเป็นอิสระของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการแทรกแซงการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา ระบบ QA จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบเพื่อทำการเสนอแนะไม่มีการให้คะแนนและให้โทษ เมื่อสถาบันนั้น ๆ สามารถทำตามกลไกการควบคุมคุณภาพได้ หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ จะนำมาเผยแพร่เป็นระบบการประกันคุณภาพที่เน้นบทบาทของกลุ่มและแนะนำต่อกัน การตรวจสอบกลไกประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานกลางอุดมศึกษา (Higher Education Quality Council - HEQC) ซึ่งจะเน้นการตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาให้มีกลไกการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม (Mills.1989 :1-3) ระบบ QA ยังสามารถใช้ร่วมกับระบบการประกันคุณภาพระบบอื่น ๆ ได้อีกมากมาย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ตามปัจจัยต่างๆ ตามแต่ความเหมาะสม

ระบบการตรวจสอบกลไกประกันคุณภาพ

1. สถาบันอุดมศึกษารวบรวมข้อมูล ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดส่งไปให้หน่วยงานกลาง
2. หน่วยงานกลาง (Higher Education Quality Council - HEQC) จะแต่งตั้งผู้ตรวจเยี่ยมสถาบัน (Auditor) โดยเน้นความเป็นกลางและความรอบรู้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอดีตผู้บริหารมหาวิทยาลัย
3. ตรวจเยี่ยมสถาบัน ต้องนัดหมายล่วงหน้า 2 - 3 เดือน และใช้เวลาตรวจเยี่ยม 3 - 4 วัน
4. ผู้ตรวจเยี่ยม (Auditor) เขียนรายงานการตรวจเยี่ยม และให้ความเห็นให้เสร็จสิ้นในวันสุดท้ายของการตรวจเยี่ยม
5. ดีพิมพ์เผยแพร่โดยถือว่าเป็นรายงานสาธารณะ (Public Report) เป็นการประเมินผลและข้อคิดเห็นเสนอแนะทั่วไป ไม่เปรียบเทียบระหว่างสถาบันเน้นให้มหาวิทยาลัยตื่นตัว และมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.4.6 ระบบ Input, Process, Output

อุทุมพร จามรมาน (2541 : 13) กล่าวถึง ระบบ Input Process Output เป็นระบบพื้นฐานที่ทุกวงการการศึกษาสามารถใช้ระบบนี้ และในสาขาต่างๆ ได้นำระบบนี้มาใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งการพิจารณาว่าปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และปัจจัยผลผลิต (Output) คืออะไร สามารถตรวจสอบได้โดยระบบเบสเทอร์ฟิลด์และคณะ (Besterfield and Others . 1999 : 104 – 105) ได้กล่าวไว้ว่า ในบางครั้งผู้จัดทำประกันคุณภาพสามารถเพิ่มเอากระบวนการตรวจสอบที่เป็น Feedback เข้าไปด้วยก็ได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านั้นได้ดี

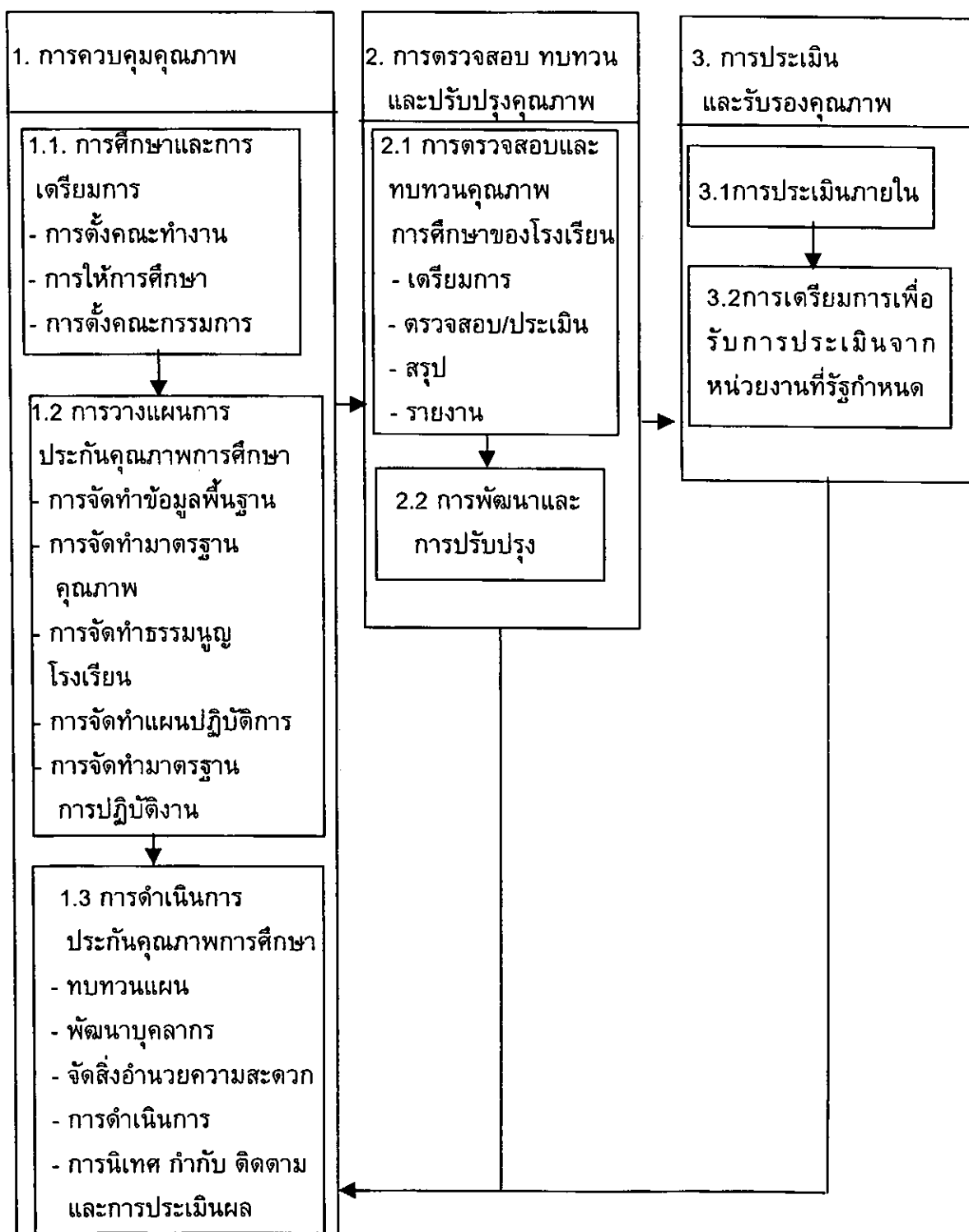
2.4.7 ระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2542ณ : 23-25) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ
2. การตรวจสอบ ทบทวน และการปรับปรุงคุณภาพ
3. การประเมินและการรับรองคุณภาพ

แนวทางการดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนมีรายละเอียดของการดำเนินการที่โรงเรียนใช้
เป็นแนวทางได้ ดังนี้

แนวทางและกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา

ภาพประกอบ 2 แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา
(กรมสามัญศึกษา. การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2542 : 5)

สรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดแนวทางและกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายรูปแบบ มีทั้งเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นไปตามความเหมาะสมของประเทศ หน่วยงานราชการและเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน คือส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรนั้นมีคุณภาพไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารคู่มือคุณภาพ คู่มือขั้นตอนการดำเนินงาน และคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐาน ในส่วนของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ยึดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา

2.5 ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

การกำหนดขนาดของโรงเรียน โดยยึดจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งกำหนดไว้ 4 ขนาด แต่ในการศึกษาค้นคว้านี้เลือกใช้เพียง 3 ขนาด คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 500 คน ถึง 1,499 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

กรมสามัญศึกษา. (2544 : 26) ได้จำแนกขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ตามจำนวนห้องเรียนไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนห้องเรียนน้อยกว่า 13 ห้อง
2. โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนห้องเรียน 13-36 ห้อง
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนห้องเรียน 37-60 ห้อง
4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนห้องเรียนมากกว่า 60 ห้อง

กรมสามัญศึกษา. (2541 : 820-821) ได้กำหนดสภาพอัตรากำลังครูโรงเรียน กรมสามัญศึกษา ไว้ดังนี้

การคำนวณอัตรากำลังข้าราชการครู 1 : 25 และ การคิดจำนวนห้องเรียน นับจำนวนห้องเรียนแต่ละชั้น หารด้วย 40 เศษที่เหลือคิดเป็น 1 ห้องเรียน

จำนวนบุคลากรสายบริหาร (ตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด)

- 1 - 8 ห้องเรียน มีผู้บริหารได้ 1 คน
- 9 - 17 ห้องเรียน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 1 คน
- 18 - 26 ห้องเรียน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 2 คน
- 27 - 41 ห้องเรียน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 3 คน
- 42 ห้องเรียนขึ้นไป มีผู้บริหารได้ 1 คน มีผู้ช่วยผู้บริหารได้ 4 คน

จำนวนครูปฏิบัติการสอน = $\frac{40 \times \text{จำนวนห้องเรียน ม. ต้น และม. ปลาย}}{25}$

25

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความแตกต่างกันในด้านของขนาดโรงเรียน ซึ่งหมายถึง จำนวนนักเรียน จำนวนครูปฏิบัติการสอน บุคลากรสายบริหาร กรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ 2 ด้าน คือ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนด้านปริมาณและเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนด้านคุณภาพ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนด้านปริมาณนั้น เสนอไว้เพื่อให้ผู้บริหาร ดำเนินการจัดสรรในด้านอัตรา กำลังและด้านอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กรมสามัญศึกษากำหนด ส่วนเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนด้านคุณภาพ ได้เสนอแนะให้ผู้บริหารดำเนินการ 7 หมวด คือ (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 3 – 10)

หมวดที่ 1 การบริหารทั่วไป ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การสื่อสารคมนาคม และการประชาสัมพันธ์ การบริหารการเงิน และการประเมินผลการบริหารทั่วไป

หมวดที่ 2 งานธุรการ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนงานธุรการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานสารบรรณ การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารงานพัสดุ การบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครูและลูกจ้าง และการประเมินผลงานธุรการ

หมวดที่ 3 งานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนงานวิชาการ บริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน และการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ

หมวดที่ 4 งานปกครองนักเรียน ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนงานปกครองนักเรียน การบริหารงานปกครองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลงานปกครองนักเรียน

หมวดที่ 5 งานบริการ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนงานบริการ การบริหารงานวิชาการ การจัดบริการด้านสาธารณูปโภค การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การจัดบริการโภชนาการ การจัดบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ การจัดบริการแนะแนว การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา และการประเมินผลงานบริการ

หมวดที่ 6 โรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน การให้บริการชุมชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หมวดที่ 7 การบริหารบริเวณอาคาร และสถานที่ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการบริหารบริเวณภายในโรงเรียนรวมทั้งรอบ ๆ บริเวณภายนอกโรงเรียน การบริหารบริเวณอาคารเรียน

การบริหารห้องเรียน การบริหารห้องพิเศษรวมทั้งห้องสำนักงานต่างๆ การบริหารห้องบริการ การบริหารอาคารโรงฝึกงาน การบริหารอาคารโรงอาหาร การบริหารอาคารหอประชุม การบริหารอาคารห้องน้ำ - ห้องส้วม การบริหารอาคารพลศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นการดำเนินงานและบริหารจัดการของกลุ่มบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบ และร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและสังคม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่และงานที่รับผิดชอบตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบแบบแผนของรัฐ และจะต้องประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น เอกชน ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา

3. แนวทางและกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในระดับอุดมศึกษา มีการประกันคุณภาพการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบจากภายนอก (Board of External Examiners) และการใช้ระบบข้าหลวงผู้ตรวจการ (Her Majesty Inspectors-HMI) มาตั้งแต่สมัยกลาง แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานกลางที่ชัดเจน ได้มีการเปลี่ยนแปลงและปฏิรูประบบประกันคุณภาพในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่การปฏิรูปครั้งใหญ่เกิดขึ้นเมื่อกระแสแห่งความต้องการทางเศรษฐกิจผลักดันให้มีการยกฐานะวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยเทคนิคชั้นสูงขึ้นเป็นสถาบันระดับปริญญาเทียบเท่าหลักสูตรปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย (วันชัย ศิริชนะ . 2537 : 22 – 23) โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยได้ประกาศใช้ Educational Reform Act ในปี 1988 ทำให้มีการให้ความสนใจกับการกำกับกระบวนการศึกษา โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่วัดการเน้นการวัดประสิทธิภาพของกระบวนการคุณภาพในการเรียนรู้ หรือประสิทธิผลของสถาบันการศึกษาในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระบบหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงคือ Total Quality Management (TQM) โดยในปี 1992 British Standard Institution (BSI) ได้ใช้มาตรฐาน BS5750 หรือ ISO 9000 กับการศึกษา ซอลลิส (Sallis .1993 : 19 – 20)

ในประเทศไทยมีกระบวนการและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประเทศไทยนำมาเป็นแบบอย่างในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

ชนันดา ชีญะวุฒิ (2539 : 15) กล่าวถึง ประเทศอังกฤษ มีระบบการประกันคุณภาพที่ดีที่สุด และเป็นต้นแบบให้กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลก ในอดีตประเทศอังกฤษมีความเป็นอิสระทางวิชาการค่อนข้างมากจึงทำให้เกิดการแทรกแซงกิจการภายในจากหน่วยรัฐบาล แต่ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้เผชิญกับแรงกดดันทางการเมืองอย่างสูงที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการเพิ่ม “ความสามารถตรวจสอบได้” (accountability) และให้มีการประกันคุณภาพทางการศึกษา ดังนั้นมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ไม่ต้องการให้การเมืองเข้ามาแทรกแซงในมหาวิทยาลัย จึงได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันในการพัฒนาหน่วยตรวจสอบ (Academic Audit Unit) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ประชุมอธิการบดี โดยหน่วยงานดังกล่าวจะออกไปสำรวจมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับมาตรการการประกันคุณภาพ และประกาศเป็นแนวปฏิบัติว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance Guidelines) และ ให้ถือปฏิบัติร่วมกันนอกจากการใช้เกณฑ์มาตรฐาน ประเทศอังกฤษยังเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร และการกำกับดูแลจากหน่วยงานภายนอก

เคลลี (Kells. 1992 : 67) ได้กล่าวถึง กระบวนการประกันคุณภาพที่เป็นความร่วมมือของ External Peer Review และ Internal Self-Assessment ในกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดความต้องการ การวางแผน และการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
2. การประเมินความเหมาะสม เพียงพอของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และการลงมือปฏิบัติ
3. การประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
4. การรับประกันว่ากลไกการกำกับดูแลภายในมีอยู่จริง และยังใช้ปฏิบัติ
5. การรายงานต่อสาธารณะ รัฐบาล และผู้รับบริการ

ซอลลิส (Sallis. 1993 : 19-20) กล่าวถึง ประเทศอังกฤษได้ประกาศใช้ Educational Reform act ในปี 1988 ทำให้มีการให้ความสนใจกับการกำกับกระบวนการทางการศึกษา โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่เน้นการวัดประสิทธิภาพของกระบวนการคุณภาพในการเรียนรู้ หรือประสิทธิผลของสถาบันการศึกษาในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ระบบการประกันคุณภาพระบบหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงคือ Total Quality Management (TQM) โดยในปี 1992 British Standard Institution (BSI) ได้แนะนำให้ใช้มาตรฐาน BS 5750 หรือ ISO 9000 กับการศึกษา

3.1 การควบคุมคุณภาพ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษากระบวนการควบคุมคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน และนักวิชาการไว้ ดังนี้

แคทแทนซ์ (Cuttance. 1994 : 5) กล่าวถึง ภารกิจในกระบวนการประกันคุณภาพของรัฐ New South Wales ว่าประกอบด้วยกิจกรรมการประเมิน คือ การควบคุมคุณภาพ

(Quality audit) เป็นกระบวนการในการตรวจสอบข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน โดยเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งขึ้นสำหรับกระบวนการปฏิบัติงานนั้น Quality audit จึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบผลผลิตขั้นสุดท้าย (Inspection Process)

จากเอกสารของกรมวิชาการ. (2539 : 6) กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารงานคุณภาพ (Quality Management) ให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อมุ่งมั่นที่จะให้ได้การรับรองคุณภาพมาตรฐาน มีแนวทาง ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องกำหนดโครงสร้างบริหาร (Organization structure) มีการกำหนด Job Description ของผู้ปฏิบัติงาน กำหนดนโยบายคุณภาพ
2. ในการควบคุมมาตรฐานการทำงานต้องจัดทำเอกสารขึ้น 3 ระดับ
 - 2.1 Quality Manual (QM) คู่มือคุณภาพ
 - 2.2 Procedure Manual (PM) คู่มือขั้นตอนการดำเนินงานกำหนดว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ที่ไหน เมื่อไร
 - 2.3 Work Instruction (WI) คู่มือการปฏิบัติงาน บอกรายละเอียดของการปฏิบัติงานจะทำกิจกรรมนั้นอย่างไร และมีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบอย่างไร
3. มีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ในกระบวนการต่าง ๆ มีการแก้ไขและได้รับผิดชอบที่ชัดเจน
4. มีการควบคุมคุณภาพโดยการตรวจ ติดตามคุณภาพ (Quality Audit) แบ่งเป็น 2 ระดับ
 - 4.1 การตรวจ ติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audit) หรือการประเมินตนเอง (School Self Evaluation) ต้องทำทุกขั้นตอนของการทำงาน มีการปรับปรุงและบันทึกผลการปรับปรุง
 - 4.2 การตรวจ ติดตามคุณภาพภายนอก(External Quality Audit) หมายถึง การตรวจติดตามที่ทำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งทางโรงเรียนแต่งตั้งหรือตรวจติดตามโดยผู้ปกครองสถานศึกษา หรือ (ลูกค้า)
5. มีการฝึกอบรมทั่วถึงทุกระดับของบุคลากรในระบบคุณภาพ
6. ต้องทำให้ทุกคนตระหนักถึงเรื่องการทำงานอย่างมีคุณภาพ(Quality Awareness) โดยมีวิธีการให้ทุกคนรู้ถึงนโยบายคุณภาพ (Quality Policy)และเห็นว่าการทำงานต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
7. ต้องให้บุคลากรได้รู้ถึงความรับผิดชอบของตนเองว่าต้องทำอะไรบ้าง (Self Responsibility)

ดังนั้น สถานศึกษาที่มีการบริหารงานคุณภาพ จะต้องมีความรู้แนวทางการประเมินตนเองของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้การประเมินตนเองของบุคลากรในโรงเรียนสามารถที่จะตรวจสอบการทำงานและพัฒนางานของตนเองได้ จึงยึดกระบวนการทำงานของบุคลากรเป็นหลัก ส่วนเนื้อหาสาระของการทำงานจะแตกต่างกันตามบทบาทของแต่ละคน บุคลากรในโรงเรียนสามารถจำแนกได้ 4 กลุ่ม คือผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย/หมวด ผู้สอน ผู้ปฏิบัติงาน

จากเอกสารของกรมวิชาการ. (2539 : 30-32) ได้กล่าวถึงกระบวนการทำงานของผู้บริหาร มีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน
 - 1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายนโยบาย
 - 1.2 กำหนดภารกิจ
 - 1.3 กำหนดมาตรฐานผลงาน
 - 1.4 กำหนดเวลาแผนงาน
2. การจัดองค์กร
 - 2.1 ออกแบบวงจรรบริหาร
 - 2.2 วิเคราะห์กิจกรรมต่าง ๆ
 - 2.3 วิเคราะห์หน้าที่
 - 2.4 ทบทวนการสั่งการ อำนาจ
3. การจัดสรรคน
 - 3.1 การสรรหาบุคคลที่เหมาะสมกับงาน
 - 3.2 การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 การดูแลรักษาบุคลากร
 - 3.4 การให้แนวทางอาชีพและอนาคต
4. การนำการปฏิบัติ
 - 4.1 ปฏิบัติตามแผน
 - 4.2 การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง
 - 4.3 การสอนงานและเป็นพี่เลี้ยง
 - 4.4 การให้รางวัลตอบแทน
 - 4.5 การจูงใจ และการเลื่อนขั้น
5. การควบคุมงาน
 - 5.1 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ
 - 5.2 การประเมินผลการปฏิบัติ
 - 5.3 การวิเคราะห์ปัญหา
 - 5.4 การแก้ไข ปรับปรุง

6. การรายงานผล

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.2 การรับฟังเสียงภายนอก

6.3 การวิเคราะห์ผลการทำงาน

6.4 การรายงานและป้อนกลับ

7. การจัดสรรงบประมาณ

7.1 วิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และความต้องการ

7.2 การจัดสรรทรัพยากรขององค์กร

7.3 ศึกษาประสิทธิผลการใช้งบประมาณ

7.4 การวางแผนและควบคุมงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542ค : 3) ได้กำหนดแนวปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิตทางการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและขั้นตอน การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) ไว้ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานด้าน ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลผลิต (Output)

2. การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ระบบการบริหารและการจัดการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542 : 11) ได้กำหนดแนวปฏิบัติและขั้นตอนการควบคุมคุณภาพไว้ คือ การควบคุมคุณภาพมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ กำหนดมาตรฐานโรงเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พัฒนาโรงเรียนที่เป็นแกนกลาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปรียบขยายเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อลงสู่การปฏิบัติและให้สอดคล้องกับท้องถิ่น กิจกรรมต่อไปคือ พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานโดยการจัดทำแผนการดำเนินงาน เตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากร

จากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544ก : 7) ได้กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งกำลังพัฒนาอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายงานบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนด โดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการรับการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน

สรุปได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพที่สำคัญที่สุดก็คือ ผู้บริหารที่จะต้องมีความบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งการกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลจากการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ และได้กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนว่า ต้องมีบทบาทร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการประกันคุณภาพทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินตนเองในการจัดการเรียนการสอน และการทำงานที่มีการวางแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา และจุดมุ่งหมาย หลักการ หรือมาตรฐานการศึกษา ที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษากระบวนการการตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานและนักวิชาการไว้ ดังนี้

คัทแทนซ์ (Cuttance, 1994 : 9) กล่าวถึง ภารกิจในกระบวนการประกันคุณภาพของรัฐ New South Wales ว่าประกอบด้วยกิจกรรมการประเมิน การตรวจสอบ (Quality review) เป็นกระบวนการในการปรับปรุง ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ การออกแบบสินค้า กระบวนการหรือระบบ และเน้นที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานของกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด Quality review จึงเป็นกระบวนการทบทวนตรวจสอบตนเองของผู้ปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง

บอสตัน (Boston, 1995 : 2) กล่าวว่า การตรวจสอบ (Quality review หรือ School review) เป็นความรับผิดชอบของแต่ละโรงเรียน ร่วมกับคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลภายนอกและภายในโรงเรียน เพื่อให้บริการพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน และก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยคณะทำงานนี้จะรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน และช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนต่อไป ข้อค้นพบจากการทบทวนตรวจสอบ โรงเรียนจะนำมาจัดทำเป็นรายงานที่ระบุจุดเด่นและผลสำเร็จของโรงเรียน ทั้งยังให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโรงเรียนในระยะต่อไป ครูใหญ่ต้องร่วมรับฟังการรายงาน ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ แผนสำหรับนำข้อค้นพบไปปฏิบัติโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน เช่น

1. การกำหนดการตรวจสอบอย่างเป็นทางการโดยหน่วยงานประกันคุณภาพ
2. การเตรียมการของโรงเรียน เพื่อการตรวจสอบและประเมินตนเอง
3. การตัดสินใจวิธีการที่เหมาะสมในการตรวจสอบ
4. การจัดตารางเวลาสำหรับการตรวจสอบตนเอง ร่วมกับคณะทำงาน
5. ดำเนินการทบทวนตรวจสอบ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542ค : 4) ได้กำหนดแนวทางการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ให้เป็นการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัด และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน เฝ้าระวัง ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด มุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ ดังนี้

1. การตรวจสอบและการทบทวนการดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเองของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และรายงานต่อ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา
2. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัด เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้
3. การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ. (2542ง : 9) ได้กำหนดแนวปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิตทางการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีขั้นตอนการดำเนินงานในการตรวจสอบและการสร้างมาตรการคุณภาพ (Quality Audit and Intervention) เป็นกระบวนการติดตาม ประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) เป็นการประเมินความก้าวหน้าและรายงานผลต่อประชาชน
2. การตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (External Auditing)
3. การแสวงหาแนวทางเพื่อปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่คุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน (Quality Intervention)

จากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542 : 15) ได้กำหนดแนวปฏิบัติและขั้นตอนการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียนมีกิจกรรมสำคัญ คือ การตรวจสอบภายใน โดยให้โรงเรียนทำการประเมินตนเอง ในระหว่างการทำงานตามแผนและเมื่อสิ้นสุดแผนการตรวจสอบภายนอก โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ใช้กระบวนการ

นิเทศ 100% เป็นยุทธศาสตร์หลัก มีการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนโดยระดมกำลังจากทุกระดับหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายสำคัญคือโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานนอกจากนี้โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบภายในและภายนอก ทำการปรับปรุงโรงเรียนพร้อมทั้งตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา เป็นการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาวิธีหนึ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง ถือเป็นการประเมินภายใน (Internal Evaluation) ของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควรดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542ช : 10-12)

1. ขั้นเตรียมความพร้อม ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 การตั้งคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ควรมาจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ตัวแทนครู-อาจารย์ทุกฝ่าย นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน

1.2 การจัดปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดระบบการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ต้องมีความเหมาะสม และควรใช้แผนปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในสถานศึกษาประกอบด้วย

1.3 การทำความเข้าใจกับบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษารับรู้ถึงการดำเนินงาน และให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยการ

1.3.1 นำเสนอผลการสำรวจสภาพสถานศึกษา

1.3.2 สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน

1.3.3 ให้ความรู้ ความเข้าใจการประเมินสถานศึกษาแก่บุคลากรที่ไม่มี ความรู้และความเข้าใจ

1.4 ขั้นการวางแผน การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการ

2. การวางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ควรสอดคล้องกับแผนพัฒนา โรงเรียน หรือธรรมนูญโรงเรียน และครอบคลุมตัวชี้วัดที่ต้องการประเมินให้ครบถ้วน

2.2 กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและตัวชี้วัด ในช่วงเริ่มต้นของการประเมินสถานศึกษาอาจเลือกทำการประเมินการดำเนินงานในมาตรฐานและตัวชี้วัดใดก่อนก็ได้ แต่ควรพิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับจุดเน้นของทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 การวางแผนที่จะทำให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล แหล่งผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การตัดสิน ตลอดจนช่วงเวลาการเก็บข้อมูลและผู้รับผิดชอบการประเมินด้วย เพื่อสะดวกกับการติดตาม และกำกับ การประเมินผลภายในของคณะทำงาน

2.4 กำหนดเกณฑ์การประเมิน ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาที่จะต้องตัดสินว่าเกณฑ์ ระดับใดที่จะเหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาของตน ในช่วงแรกอาจกำหนดให้ต่ำแล้วค่อย ปรับให้สูงขึ้น

2.5 กำหนดเครื่องมือการประเมิน เป็นการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการ ประเมิน ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล แบบตรวจสอบ ผลงานที่ครอบคลุมเนื้อหา และเก็บครบถ้วนในครั้งเดียว

3. ขั้นตอนการตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษา

3.1 คณะกรรมการดำเนินการเก็บข้อมูลตามที่กำหนดโดยใช้เครื่องมือ และ รวบรวมข้อมูลตามที่กำหนด

3.2 ขั้นสรุปผล เป็นการสรุปผลและจัดทำรายงานตรวจสอบและทบทวน และ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

4. ขั้นรายงาน เป็นการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนของสถานศึกษา เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และ สังคม

5. การพัฒนา และปรับปรุง จะเกิดขึ้นหลังจากสถานศึกษา ได้ทำการประเมินภายใน หรือทำการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว แล้วนำผลมาประเมิน มาตรฐานและตัวชี้วัดใดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้ ได้มาตรฐาน ถ้าเป็นไปตามมาตรฐานแล้ว โรงเรียนควรยกระดับมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน ให้สูงขึ้น (กรมสามัญศึกษา. 2542ง : 12)

3.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษากระบวนการผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษากระบวนการประเมิน และการรับรองคุณภาพของหน่วยงานและนักวิชาการไว้ ดังนี้

บอสตัน (Boston. 1995 : 2) กล่าวถึง ข้อค้นพบจากการทบทวนตรวจสอบโรงเรียน จะนำมาจัดทำเป็นรายงานที่ระบุจุดเด่นและผลสำเร็จของโรงเรียน ทั้งยังให้ข้อเสนอแนะเพื่อการ พัฒนาโรงเรียนในระยะต่อไป ครูใหญ่ต้องร่วมรับฟังการรายงานข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ และ แผนสำหรับนำข้อค้นพบไปปฏิบัติโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน การเตรียมการของโรงเรียน เพื่อ การตรวจสอบและประเมินตนเอง

จากเอกสารกระทรวงศึกษาธิการ . (2539 : 9 -10) ได้กำหนดรูปแบบและแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิตทางการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ไว้ คือ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

1. การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา (Review)
2. การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Accreditation)
3. การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Total Quality Education)

จากเอกสารกระทรวงศึกษาธิการ. (2542ง : 16) ได้กำหนดแนวการดำเนินการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. ศึกษาเงื่อนไขการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา
2. ทบทวนคุณภาพการศึกษาของตนเองตามเงื่อนไขและเกณฑ์การรับรองคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนขอรับการประเมิน เพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา
4. รับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา

จากเอกสารสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542 : 5) ได้กำหนดระบบ ขั้นตอนการประเมินคุณภาพซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนทุกโรงเรียนและทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับคุณภาพของโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพโรงเรียนในภาพรวมระดับประเทศ ส่วนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประเมินในส่วนที่เพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดและใช้ผลการประเมินทั้ง 2 ส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ และส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดเอง เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนตามเกณฑ์ของจังหวัด นอกจากนี้การปรับปรุง/พัฒนามาตรฐานโรงเรียน ต้องกระทำทุก 5 ปี (แผนพัฒนาโรงเรียน ละ 1ครั้ง) นี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 5-7) ได้จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศซึ่งการดำเนินการทางกระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการดำเนินการจัดการไปยังกรมต่างๆ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการในเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระจายอำนาจในการบริหารงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียน

2. ให้คณะกรรมการตามกฎหมาย (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542 : 12) ได้ใช้กรอบความคิดเดียวกันกับการประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ได้ปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนขึ้น และให้สอดคล้องกับนโยบายและการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีขั้นตอนการประเมินคุณภาพมีกิจกรรม คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนทุกโรงเรียนและทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับคุณภาพของโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้า ของคุณภาพโรงเรียนในภาพรวมระดับประเทศ ส่วนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประเมินในส่วนที่เพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัด และใช้ผลการประเมินทั้ง 2 ส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดเอง เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนตามเกณฑ์ของจังหวัด นอกจากนี้การปรับปรุง/ พัฒนามาตรฐานโรงเรียนต้องทำทุก 5 ปี (แผนพัฒนาโรงเรียนละ1ครั้ง)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545 : 3) กล่าวถึง สถานศึกษาที่พร้อมรับประเมินภายนอกจะพิจารณาจาก

1. การมีระบบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย ระบบการพัฒนาคุณภาพ โดยการทำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่ควรจะเป็น จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตามวิถืทางที่กำหนด และมีระบบการประกันคุณภาพภายในตามเจตนารมณ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

2. สถานศึกษาจัดทำรายการประเมินตนเองในแต่ละปีการศึกษา กล่าวคือ เป็นการจัดทำรายงานประจำปีในรูปของรายงานการประเมินตนเอง

จากเอกสารของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 2 - 3) กล่าวถึง ความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอก เมื่อสถานศึกษาส่งรายการประเมินตนเองให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้ว สมศ. จะจัดทีมผู้ประเมินมีจำนวนและขนาดของประเภทของสถานศึกษานั้น ๆ ทีมผู้ประเมินจะศึกษาวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและประสานการดำเนินงานกับสถานศึกษาในเรื่อง เอกสารเพิ่มเติมจากสถานศึกษา การเตรียมบุคลากร และ

การเตรียมสถานที่ในการปฏิบัติระหว่าง การตรวจเยี่ยม และการนัดวันตรวจเยี่ยม ข้อมูลจาก เอกสารต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว และสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามปกติ อาจแบ่งได้ เป็น 6 ประเภท คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดกับผู้เรียน
5. ข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียน
6. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร

สรุปได้ว่า เอกสารที่สถานศึกษาต้องจัดทำส่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีเพียงฉบับเดียว คือ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ส่วนเอกสารอื่น สถานศึกษาไม่ต้องจัดทำเพิ่มให้เอกสารที่สถานศึกษาใช้อยู่ให้ผู้ประเมินยืมดู และจะส่งคืนให้สถานศึกษาเมื่อดูเสร็จแล้ว

จะเห็นได้ว่า การทำงานในแต่ละชั้น ของกระบวนการประกันคุณภาพของแต่ละระดับ หน่วยงานจะเห็นได้ว่าเป็นการประสานสอดคล้องต่อเนื่องตลอดกระบวนการ ในกระบวนการของการประกันคุณภาพกลไกแรก คือ การควบคุมคุณภาพการดำเนินการโดยการจัดทำมาตรฐาน โรงเรียน พ.ศ. 2541 และการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน กลไกขั้นที่สองของระบบ คือ การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียน กิจกรรมสำคัญหลักๆ ในขั้นตอนนี้ คือ การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบภายนอก และการระดมความช่วยเหลือจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนบรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนดกลไกขั้นที่สาม คือ การประเมินคุณภาพ ถือว่าเป็นกลไกที่มีความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการประเมินโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานของโรงเรียน และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของการ จัดการศึกษาแต่ละระดับ และรายงานผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทั่วไปทราบ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และการประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแล

4. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับกรมวิชาการไว้ 3 ขั้นตอน คือ (กรมสามัญศึกษา . 2542ช : 23-25)

4.1 การควบคุมคุณภาพ

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาและการเตรียมการ

การดำเนินการตามกระบวนการการศึกษา และเตรียมการของขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542ก : 4)

- 1.1 ตั้งคณะทำงานศึกษา และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 ให้การศึกษาแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 ตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการในการดำเนินการประกันคุณภาพ

การศึกษา

2. ความพร้อมในการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้มีองค์ประกอบในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542ช : 5 - 9)

2.1 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของโรงเรียน มีแนวทางดำเนินการดังนี้ ขั้นตอนการจัดทำ

1. ทบทวนข้อมูลพื้นฐานและกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย
2. กำหนดข้อมูลที่จะจัดเก็บ
3. สร้างเครื่องมือ
4. เก็บข้อมูล
5. ใช้ข้อมูล
6. ติดตาม/ประเมินผลการใช้ข้อมูล
7. ปรับปรุงให้ทันสมัย และสะดวกต่อการนำไปใช้

ผู้จัดทำ

1. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน
2. คณะทำงาน/เจ้าหน้าที่ สารสนเทศโรงเรียน
3. คณะทำงาน ฝ่าย / หมวด / วิชา / งาน

ข้อมูลสารสนเทศ

1. ผู้เรียน
2. เครือข่ายการเรียนรู้
3. การดำเนินงานในโรงเรียน
4. บุคลากร
5. สิ่งอำนวยความสะดวก

2.2 การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

- 2.2.1 ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
- 2.2.2 ประชุมพิจารณากำหนดมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน
- 2.2.3 ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อ

เผยแพร่

2.3 การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน

ธรรมนูญโรงเรียนเป็นเอกสารที่เป็นแผนแม่บท ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนควรมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 ประชุมชี้แจงบุคลากรและกรรมการโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดความสำคัญ และให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย

2.3.2 ตั้งคณะทำงานร่างธรรมนูญโรงเรียน

2.3.3 ร่างธรรมนูญโรงเรียน

2.3.4 ประชุมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

2.3.5 ปรับปรุงร่างธรรมนูญโรงเรียน

2.3.6 พิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3.7 คณะกรรมการโรงเรียนลงนามร่วมกัน

2.3.8 ประกาศใช้ธรรมนูญโรงเรียน

2.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการในการนำเอายุทธศาสตร์ และกิจกรรมในแต่ละปี การศึกษา ที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน มาดำเนินการวางแผนเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 2.4.1 ตั้งคณะทำงาน พิจารณายกร่างกรอบแผนงานโครงการของโรงเรียน
- 2.4.2 ประชุมพิจารณากรอบแผนงานโครงการและงบประมาณ
- 2.4.3 ให้ทุกฝ่าย/หมวด/งาน ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของตนเอง
- 2.4.4 จัดประชุมชี้แจง พิจารณาร่างแผนปฏิบัติการ
- 2.4.5 ปรับปรุง จัดทำแผนปฏิบัติการที่สมบูรณ์
- 2.4.6 ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรงเรียน
- 2.4.7 ดำเนินการจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
- 2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน มีแนวทางดังนี้
 - 2.5.1 การให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำมาตรฐานในการปฏิบัติการ
 - 2.5.2 การจัดทำมาตรฐานรวมของโรงเรียน โดยคณะทำงาน และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน
 - 2.5.3 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติการของฝ่าย/หมวด/งาน ของตนเอง
 - 2.5.4 การจัดทำมาตรฐาน รายละเอียดการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล
 - 2.5.5 จัดให้มีการประชุมพิจารณาทบทวน รับรองมาตรฐานทุกระดับ และขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.5.6 จัดให้มีการประชุม ตรวจสอบ ทบทวน การปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นระยะ ๆ ในทุกระดับ
- 3. กรมสามัญศึกษาได้กำหนดแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้ยุทธศาสตร์ ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา . 2542ก : 9 –10)
 - 3.1 การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
 - 3.1.1 ธรรมนูญโรงเรียน
 - 3.1.2 มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
 - 3.1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงาน
 - 3.1.4 ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา
 - 3.1.5 แผนปฏิบัติการประจำปี
 - 3.2 พัฒนาบุคลากร เตรียมบุคลากร ให้เกิดคุณลักษณะดังนี้
 - 3.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 3.2.2 มีจิตสำนึก ความรู้สึกที่ดี
 - 3.2.3 มีการทำงานเป็นทีม
 - 3.2.4 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 3.2.5 มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติและปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
 - 3.2.6 มีระบบการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

3.2.7 มีภาวะผู้นำ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3.3 สิ่งอำนวยความสะดวก

3.3.1 เอกสาร/สื่อ วัสดุ อุปกรณ์

3.3.2 นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา

3.3.3 แหล่ง/ศูนย์บริการทางวิชาการ

3.3.4 ระบบข้อมูล สารสนเทศ

3.3.5 อาคารสถานที่ห้องประชุม

3.3.6 บรรยากาศ สภาพแวดล้อม

3.3.7 งบประมาณ

3.4 ดำเนินงานประกันคุณภาพ

3.4.1 กำหนดนโยบาย

3.4.2 สร้างการปฏิบัติงาน

3.4.3 กำหนดระบบมาตรฐานควบคุมการปฏิบัติงาน

3.4.4 กำหนดระบบตรวจสอบประเมินผล

3.4.5 กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน

3.5 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

3.5.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการนิเทศ กำกับ

ติดตาม และประเมินผล

3.5.2 การมีส่วนร่วมของบุคคลในการวางแผน และการดำเนินการนิเทศ

ติดตาม

3.5.3 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

3.5.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุง

พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาวิธีหนึ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง ถือเป็นการประเมินภายใน (Internal Evaluation) ของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4.2 การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ต้องมีความพร้อมในการดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นขั้นตอนดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542ก : 10-12)

1. ขั้นเตรียมความพร้อม ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 การตั้งคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรมาจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ตัวแทนครู – อาจารย์ทุกฝ่าย นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน

1.2 การจัดปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดระบบการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ต้องมีความเหมาะสม และควรใช้แผนปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในสถานศึกษา

1.3 การทำความเข้าใจกับบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้ ถึงการดำเนินงาน และให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยการนำเสนอผลการสำรวจสภาพสถานศึกษา สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน ให้ความรู้ความเข้าใจการประเมินสถานศึกษาแก่บุคลากรที่ไม่มีความรู้และความเข้าใจ

2. ขั้นการวางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการวางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียนหรือธรรมนูญโรงเรียน และครอบคลุมตัวชี้วัดที่ต้องการประเมินให้ครบถ้วน

2.2 กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและตัวชี้วัด ในช่วงเริ่มต้นของการประเมินสถานศึกษา อาจเลือกทำการประเมิน การดำเนินงานในมาตรฐานและตัวชี้วัดใดก่อนก็ได้ แต่ควรพิจารณามาตรฐาน และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับจุดเน้นของทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 การวางแผนที่จะทำให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล แหล่งผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การตัดสิน ตลอดจนช่วงเวลาการเก็บข้อมูลและผู้รับผิดชอบการประเมินด้วย เพื่อสะดวกกับการติดตาม และกำกับการประเมินผลภายในของคณะทำงาน

2.4 กำหนดเกณฑ์การประเมิน สถานศึกษาที่จะต้องตัดสินว่าเกณฑ์ระดับใดจะเหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา ในช่วงแรกอาจกำหนดให้ต่ำแล้วค่อยปรับให้สูงขึ้น

2.5 กำหนดเครื่องมือการประเมิน เป็นการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล แบบตรวจสอบ ผลงานที่ครอบคลุมเนื้อหา และเก็บครบถ้วนในครั้งเดียว

3. ขั้นดำเนินการตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการดำเนินการเก็บข้อมูลตามที่กำหนดโดยใช้เครื่องมือและรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนด

4. ขั้นสรุปผล เป็นการสรุปผลและจัดทำรายงานตรวจสอบและทบทวน และนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

5. ขั้นรายงาน เป็นการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนของสถานศึกษา

เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

4.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ จะเกิดขึ้นหลังจากสถานศึกษาได้ทำการประเมินภายในหรือทำการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว แล้วนำผลมาประเมินมาตรฐานและตัวชี้วัดใดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน ถ้าเป็นไปตามมาตรฐานแล้ว โรงเรียนควรยกระดับมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนดได้กำหนดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนของการประเมินและรับรองคุณภาพโดยหน่วยงานภายนอกที่รัฐกำหนดขึ้น โรงเรียนจึงต้องให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนให้ข้อมูลด้วย การเตรียมการดังกล่าว (กรมสามัญศึกษา. 2542ก : 12-13)

1. ความพร้อมในการประเมินภายใน

1.1 การเตรียมการ ให้สถานศึกษา

1.1.1 ตั้งคณะกรรมการวางแผนการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และวางแผนกำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

1.1.2 ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา

1.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

1.2.1 คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.2 คณะกรรมการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.3 การสรุปผล

1.3.1 คณะกรรมการประชุม เพื่อสรุปผลการตรวจสอบ และทบทวน และจัดทำรายงาน

1.3.2 คณะกรรมการนำผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้ฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

1.4 การรายงาน

1.4.1 สถานศึกษาวางแผนและดำเนินการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานประจำปี

1.4.2 เสนอรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

2. การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

2.1 การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ครูและบุคลากร

2.1.2 ผู้เรียน

2.1.3 ผู้ปกครอง ชุมชน

2.1.4 คณะกรรมการโรงเรียน

2.1.5 องค์การเอกชน

2.1.6 องค์การภาครัฐ

2.2 การเตรียมการ ด้านบุคลากร สื่อ อุปกรณ์

2.2.1 บทบาทหน้าที่

2.2.2 การแสดงข้อมูล/ สารสนเทศ

2.3 การเตรียมการ ด้านเอกสาร รายงาน

2.3.1 เอกสาร รายงาน

2.3.2 รายงานผลตรวจสอบ

2.3.3 ระบบข้อมูลสารสนเทศ

2.3.4 เอกสารการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3.5 รายงาน/หลักฐานการดำเนินงาน

2.3.6 รายงานผลการปรับปรุง/พัฒนา

2.3.7 ผลงานที่แสดงผลการพัฒนา ปรับปรุง

2.4 การประสานงาน

2.4.1 ระบบการประเมิน

2.4.2 วิธีการประเมิน

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ยอมรับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เรียนจบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และสังคมยอมรับได้ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอน 3 ขั้นตอนของกรมสามัญศึกษา คือ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา 2) การตรวจสอบ ทบทวน

ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 3) การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

บรอดฟุต (Broadfoot. 1994 : 4-8) ได้ศึกษาวิจัย การเข้าสู่การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพในประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสนอภาพและเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่า ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงจากจังหวัดหนึ่ง ไปสู่อื่น ๆ และการประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในวิชาชีพครู แต่ทั้งนี้การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ ต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมายประกอบ ในประเทศสวีเดนมีการพิจารณาการประกันคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้และการควบคุม ในประเทศฝรั่งเศสมีการให้ความเชื่อถือมากต่อการตรวจสอบภายนอกองค์กร และการควบคุมงานในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพ

โบว์แมน (Bowman. 1994 : 9-11) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ผลความน่าเชื่อถือต่อการประกอบอาชีพ วิสัยทัศน์ใหม่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือของสถาบันการศึกษา มักจะอาศัยพื้นฐานของนโยบายและความเข้าใจมาตรฐานต่าง ๆ การวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพนั้นควรได้รับการส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาพัฒนาฝีมือ (The commission on Occupational Education Institution : OEI) ของสมาคมวิทยาลัยโดยครอบคลุมด้านต่าง ๆ คือ มาตรฐานทางด้านทักษะอาชีพในหลักสูตรการประเมินทักษะหรือการรับรองคุณภาพของผู้เรียนและตลาดแรงงานของผู้เข้ารับการอบรม

แอคเซอร์ (Acher. 1995 : 192-197) ได้วิจัยเกี่ยวกับบริบทที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางให้โรงเรียนสามารถนำไปเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ระบบคุณภาพการศึกษา (The Education Quality System : EQS) ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบประกันคุณภาพ จะต้องปรับเปลี่ยนลักษณะสังคม 3 ประการ คือ ความรอบรู้ การปรับเปลี่ยนและการปฏิรูป จึงจะทำให้องค์กรมีการพัฒนาทั้งในด้านเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้ผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของ EQS แสดงให้เห็นว่า ระบบคุณภาพการศึกษามีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องและเป็นแนวทางสำคัญต่อองค์กร และการเปลี่ยนแปลงของนักวิชาการได้กรอบแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงระบบงาน

เนวิลล์ (Neville. 1998 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนในโรงเรียน พบว่า การนำกิจกรรมประกันคุณภาพไปใช้ในการวางแผนของโรงเรียน ได้รับการสนับสนุน ความร่วมมือ ความสนใจ การยกย่องจากผู้ที่มีส่วนร่วมงานเป็นอย่างดี

อัทเดรีย (Atria. 1999 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาลในการทำแผนพัฒนาโรงเรียน ในเมืองรัฐชิคาโก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์ ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาลในการทำแผนพัฒนาโรงเรียนในเมืองรัฐชิคาโกเกี่ยวกับแผนพัฒนาโรงเรียน กระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงองค์การและทฤษฎีแรงจูงใจ เนื่องจากทัศนคติเป็นองค์ประกอบหลักทั้งสองทฤษฎีนี้ ทัศนคติของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ครูมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการประกันคุณภาพและแผนการพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์

ฮาร์เปอร์ (Harper. 1999 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทการทำงานเป็นทีมในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยซ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของคณะทำงานของรัฐอิลลินอยซ์ ในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนา ที่เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของรัฐ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะทำงานที่สอนแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary instructional teams) และ คณะทำงานวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (School – wide improvement planning teams) การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรกพัฒนาเกณฑ์กลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาภูมิหลังของโรงเรียนทั้งสองจากแผนพัฒนาโรงเรียน รายงานการดำเนินงานของโรงเรียน รายงานการทบทวนผลการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน และรายงานการประเมินภายนอก ระยะที่ 3 ใช้เวลาในภาคสนาม 4 วัน ในการเก็บข้อมูลทั้งสองโรงเรียนและสัมภาษณ์ผู้บริหาร สมาชิกคณะทำงานทบทวนการปฏิบัติงาน และสมาชิกคณะทำงานสอนเชิงสหวิทยาการ ผลการวิจัยพบว่า

1. การประกันคุณภาพ และการวางแผนพัฒนาเป็นการกระตุ้น รูปแบบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและกระบวนการวางแผนของทั้งสองโรงเรียน
2. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญในการประสานการทำงานระหว่างคณะทำงานทั้งสอง และผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มจัดโครงสร้างและกระบวนการที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน
3. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาจะกระตุ้นให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ประเด็นเหล่านี้ไม่มีผลทางเทคโนโลยีการสอนของทั้งสองโรงเรียน
4. ผู้ร่วมในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อมั่นในกรอบแนวคิดในแผนพัฒนาโรงเรียน

บั๊กก์ (Bugg. 2000 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาแผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้ โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน
2. โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ
3. การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง
4. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้
5. โครงร่างของการประกันคุณภาพ สามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามก็ตีการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

ฟลอยท์ (Floitt. 2000 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่า การมีส่วนร่วมในการ ทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998 – 1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ได้ทดสอบเทคโนโลยีการสอน การเรียนรู้ ทิศทาง และความสามารถในการส่งเสริมเทคโนโลยีหลักของโครงสร้างที่สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์ พบว่า รายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้ และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็น ต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิง น้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตร การประเมิน และกลยุทธ์ การสอน ส่วนการสนับสนุนจาก ชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

5.2 งานวิจัยในประเทศ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

สัมฤทธิ์ วิรัตน์นะ (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ที่เพียงพอ

ประวิทย์ เวียงเงิน (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536 รวมทุกมาตรฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤษณา สมตระกูล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการศึกษา

1. สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยรวมพบว่า องค์ประกอบด้านมาตรฐานคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ แต่องค์ประกอบด้านการประเมินคุณภาพภายใน และการตรวจคุณภาพจากภายนอกมีการปฏิบัติส่วนใหญ่ ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน พบว่ามีความเห็นด้วยในแนวทางการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบด้านควบคุมการประเมินคุณภาพภายใน และการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกของบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนองค์ประกอบด้านมาตรฐานคุณภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ของผู้บริหาร กับผู้สอน พบว่า องค์ประกอบด้านการประเมินคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบด้านมาตรฐานคุณภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

ทวีป ฟิ่งครัม และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก พบว่า สภาพการบริหารตามแนวทางการประกันคุณภาพการบริหารงานในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก จำแนกแต่ละงานสรุปได้ ดังนี้

1. งานวิชาการมีสภาพการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ การประเมินผลการเรียนได้ถูกต้องตามหลักสูตรและระเบียบการประเมิน ส่วนรายการที่ต่ำสุด คือ การใช้หลักสูตรท้องถิ่น

2. งานกิจกรรมนักเรียนมีสภาพการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ การดำเนินการที่ให้เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนตามเป้าหมาย รายการที่ปฏิบัติต่ำสุด คือ การบริการแนะแนวนักเรียนเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

3. งานบุคลากรมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ โรงเรียนจัดบุคลากรปฏิบัติงานได้ครบภารกิจ รายการที่ปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากกรรมการโรงเรียนในการสรรหาบุคลากรช่วยเหลืองานโรงเรียน

4. งานธุรการและการเงิน มีสภาพการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ จัดระบบและการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน รายการที่ปฏิบัติต่ำสุด คือ นำระบบสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานโรงเรียน และเอื้อต่อการเรียนการสอน

5. งานอาคารสถานที่ มีสภาพการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ ซ่อมบำรุง ตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยปลอดภัย รายการที่ปฏิบัติต่ำที่สุด คือ โรงเรียนไม่มีอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอย่างเพียงพอ

6. งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ โรงเรียนและชุมชนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ รายการที่ปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แก่ชุมชน เปรียบเทียบสภาพการบริหารตามสภาพของความแตกต่างตามขนาดของโรงเรียน พบว่างานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานสัมพันธ์กับชุมชน มีภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนงานอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

เกษม เขียวสอาด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยนำเข้าในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ปัจจัยนำเข้าในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี เห็นว่าสำคัญมี 10 ปัจจัย ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยนำเข้าที่กรม

วิชาการได้กำหนดปัจจัยเบื้องต้น ที่จำเป็นไว้ 7 ปัจจัย และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญ ด้านครู บุคลากรสำคัญมากที่สุดรองลงมา คือ วัสดุ ครุภัณฑ์ และน้อยที่สุด คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว จะมีความแตกต่างกันในรายข้อ แต่เมื่อพิจารณาจากค่าระดับความสำคัญแล้ว มีระดับความสำคัญไม่แตกต่างกัน

เฉลิม คำพิมพ์า และคณะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกัน คุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่าความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.788$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ตัวบ่งชี้ที่มีความพร้อมที่จะได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด คือ การดำเนินการเพื่อประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาโรงเรียน ($X = 4.608$) และตัวบ่งชี้ที่ต่ำสุดคือ จัดแหล่งความรู้ สื่อ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($X = 3.49$)

ธนาภรณ์ สีดอกพุด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกระบวนการบริหารมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ความพร้อมการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในหัวข้อจัดทำแผนการสอน ทัศนะระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความพร้อมเพื่อรับการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาในด้านกระบวนการดำเนินการบริหาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ชูศักดิ์ จันทรแสง และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพด้านการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การปฏิบัติงานตามตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานการบริหารโรงเรียนทั้ง 5 มาตรฐาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

มงคลธร บัวประทุม (2543 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการบริหารคุณภาพไว้ว่า ทุกโรงเรียนอยู่ในระดับคุณภาพ 1 เพราะโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่ได้ทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเนื่องจากยังไม่ทราบว่าควรจะทำอย่างไร ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาบุคลากร การติดตามและประเมินผล โรงเรียนส่วนใหญ่ยังทำระบบเดิม ไม่ได้ปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน เพราะยังไม่มีธรรมนูญที่สมบูรณ์แบบตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ได้เสนอแนะปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ

1. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และเป็นที่ยึดในการทำงานได้
2. มีทีมงานที่เข้มแข็ง
3. มีระบบข้อมูล สารสนเทศ และระบบประมวลผลที่ดี
4. มีระบบนิเทศ ติดตามผลที่ดี
5. มีรายงานผล และรายงานผลการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ

จากเอกสารกรมสามัญศึกษา (2543ค : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปว่า โรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการมีการบริหารงานวิชาการมาก ขณะที่โรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการเน้นการจัดกิจกรรมการสอน เป็นอันดับแรก และการใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับสุดท้าย นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการกับโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในแนวทาง และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาโดยโรงเรียนในเขตโครงการนำร่องรวมทุกขนาดโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่า

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพเป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ช่วยให้โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้ตอบสนองต่อความจำเป็นในการปรับตัว และตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ แต่เนื่องจากแนวคิดของการประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่นำมาจากบริบททางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ดังนั้น การนำมาใช้ในบริบทของการศึกษาจึงต้องมีความระมัดระวัง และมีการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนจะต้องตรวจสอบทบทวนความเหมาะสมของระบบ และกระบวนการบริหารอยู่เสมอ เพื่อให้รักษามาตรฐานคุณภาพไว้ตลอดไป การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กก็ตาม จะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดำเนินการจัดการศึกษาให้สามารถสร้างความเชื่อมั่นว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนด โดยโรงเรียนจะต้องจัดทำธรรมนูญโรงเรียน บริหารจัดการคุณภาพ โดยนำทรัพยากรและวิธีการต่าง ๆ มาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการตรวจสอบและปรับปรุง คุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพที่กำหนดไว้ โดยการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการรายงานคุณภาพการศึกษาให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าที่ต้องนี้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียน ชุมชน มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนสถานประกอบการที่รับผู้จบการศึกษา ไปทำงาน มีความพึงพอใจและมั่นใจใน คุณภาพของผู้เรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนั้นๆ ดังนั้น การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จะช่วย ผู้บริหาร และครูผู้สอนได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 110 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,236 คน รวม 1,346 คน ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 22 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหาร 66 คน ครูผู้สอน 267 คน รวม 333 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มประชากรแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Random Sampling) กลุ่มประชากรของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan . 1970 : 608 – 609) เมื่อได้ประชากรตามสัดส่วนแล้ว ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ดังตารางรายละเอียดที่แสดงในตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ที่	ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร / ครู	
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก				
1		สามโคก	5	14
2		วราชานันต์ตามาดุวิทยา	5	6
3		สิงห์ปทุมราษฎร์วิทยา	5	25
4		สุนทโรเมตตาประชาสรรค์	5	9
5		ปทุมวิไลวิทยาคม	5	19
ขนาดกลาง				
6		ปทุมธานี "นันทมนีบำรุง"	5	51
7		ชัยสิทธิ์वास "พัฒนสายบำรุง"	5	27
8		บัวแก้วเกษร	5	40
9		จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี	5	35
10		ลำลูกกา	5	43
11		เทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	5	39
12		มัธยมวัดหัตถสารเกษร	5	35
13		มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพฯ	5	50
14		หนองเสือวิทยาคม	5	44
ขนาดใหญ่				
15		ปทุมวิไล	5	94
16		คณะราษฎร์บำรุงปทุมธานี	5	104
17		วนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต	5	97
18		นวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี	5	63
19		สายปัญญา รังสิต	5	77
20		ธัญบุรี	5	127
21		ธัญรัตน์	5	112
22		ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	5	125

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ผู้บริหาร ร.ร.		ครูผู้สอน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	5	25	15	73	16
ขนาดกลาง	9	45	27	364	79
ขนาดใหญ่	8	40	24	799	172
รวม	22	110	66	1,236	267

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใด มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ(Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้เกณฑ์ระดับความคิดเห็นของ บุญส่ง เป้นน้อย (2539 : 49) แบ่งเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) สอบถามเกี่ยวกับความพร้อมการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ
 - 1.1 การศึกษาและการเตรียมการ
 - 1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ
 - 2.1 การตรวจและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 - 2.2 การพัฒนาและการปรับปรุง

3. การประเมินและรับรองคุณภาพ

3.1 การประเมินภายใน

3.2 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะของกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับ ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายขั้นตอนของความพร้อมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา 3 ขั้นตอน

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ที่มี ความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การวิจัยและสถิติ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม

ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย บุคคลดังต่อไปนี้

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3 อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.4 นายกิจจา ชูประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิไล

3.5 นางสาวกาญจนา สอนง่าย ผู้อำนวยการโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ปทุมธานี

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส จังหวัด ปทุมธานีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 โรงเรียน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 44 คน เพื่อ

วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1,2 ในการขอความร่วมมือและสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1,2 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งส่งแบบสอบถาม และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามเวลาที่กำหนด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์เก็บข้อมูลต่อไป
3. แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ส่งไปทั้งสิ้น 22 โรงเรียน จำนวน 333 ชุด ได้รับคืนมา 318 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.49

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้
แบบสอบถามความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยให้ คะแนนตามการตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยจะให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามระดับความพร้อมมากที่สุดไปหาความพร้อมน้อยที่สุด เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มาก
 ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด
2. วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)
3. การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ โดยอาศัยแนวความคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535 : 24) ซึ่งแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50	หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50	หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50	หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบคืนทุกฉบับมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานและสถิติใช้ทดสอบสมมุติฐานและมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพการปฏิบัติงานและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) : %
2. วิเคราะห์ระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ การประเมินและรับรองคุณภาพ โดยใช้สถิติ
 - 2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$)
 - 2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) : S.D.
3. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบัค (Croubach)
4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานข้อ 2 ใช้สถิติ F-test
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล เป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe' 's test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อเกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาตรวจความสมบูรณ์ของการตอบจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 333 ฉบับ ได้รับกลับคืน และมีความสมบูรณ์ จำนวน 318 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.49
2. วิเคราะห์ระดับความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยการทดสอบสมมติฐาน F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลปรากฏดังตาราง 3 - 4

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมในแต่ละขั้นตอน ตามขนาดโรงเรียน

ขั้นตอนการ ดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	โรงเรียน ขนาดใหญ่ N = 172		โรงเรียน ขนาดกลาง N = 112		โรงเรียน ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การควบคุมคุณภาพ	3.67	0.58	3.60	0.64	3.65	0.49	3.65	0.59
2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ	3.63	0.59	3.55	0.70	3.51	0.48	3.59	0.62
3. การประเมินและรับรอง คุณภาพ	3.72	0.65	3.63	0.67	3.54	0.50	3.67	0.64
รวม	3.68	0.58	3.59	0.65	3.57	0.47	3.64	0.59

จากตาราง 3 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า โรงเรียนมัศึกษามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ใน

ระดับมากทุกขั้นตอน ได้แก่ การประเมินและรับรองคุณภาพ ($\bar{X} = 3.67$) การควบคุมคุณภาพ ($\bar{X} = 3.65$) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ ($\bar{X} = 3.65$) การประเมินและรับรองคุณภาพ ($\bar{X} = 3.54$) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุง คุณภาพ ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมขนาดกลาง มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน ได้แก่ การประเมินและรับรองคุณภาพ ($\bar{X} = 3.63$) การควบคุมคุณภาพ ($\bar{X} = 3.60$) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน ได้แก่ การประเมินและรับรองคุณภาพ ($\bar{X} = 3.72$) การควบคุมคุณภาพ ($\bar{X} = 3.67$) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมในแต่ละราย
ชั้นตอนย่อย และจำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ								
1.1 การศึกษาและเตรียมการ	3.67	0.62	3.59	0.69	3.64	0.55	3.64	0.63
1.2 การวางแผนการประกัน คุณภาพการศึกษา	3.70	0.60	3.64	0.67	3.70	0.55	3.68	0.62
1.3 การดำเนินการ ประกัน คุณภาพการศึกษา	3.65	0.64	3.57	0.73	3.61	0.48	3.62	0.59
2. ขั้นตอนการตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ								
2.1 การตรวจสอบ ทบทวน คุณภาพการศึกษา	3.64	0.59	3.57	0.69	3.48	0.52	3.60	0.62
2.2 การพัฒนาและปรับปรุง	3.62	0.65	3.54	0.72	3.54	0.52	3.59	0.67
3.ขั้นตอนการประเมินและรับรอง คุณภาพ								
3.1 การประเมินภายใน	3.71	0.66	3.59	0.69	3.53	0.53	3.65	0.66
3.2 การประเมินและรับรอง คุณภาพการเตรียมรับ การประเมินจาก หน่วยงานที่รัฐกำหนด	3.74	0.69	3.66	0.72	3.55	0.52	3.69	0.69
รวม	3.64	0.63	3.68	0.62	3.62	0.66	3.65	0.59

จากตาราง 4 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา รายขั้นตอนย่อยของขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาและการเตรียมการ โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียน

ขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$)

สำหรับรายขั้นตอนย่อยของขั้นที่ 2 การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ได้แก่ การตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) การพัฒนาและปรับปรุง พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$)

สำหรับรายขั้นตอนย่อยของขั้นที่ 3 การประเมินผลและรับรองคุณภาพ ได้แก่ การประเมินภายใน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) การประเมิน และการรับรองคุณภาพ การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$)

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความพร้อมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลปรากฏดังตาราง 5 - 8

ตาราง 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมทั้ง 3 ขั้นตอน ตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.62	2	0.31	0.86
ภายในกลุ่ม	112.78	315	0.36	
รวม	113.40	317		

จากตาราง 5 แสดงว่า ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมใน

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการควบคุม
คุณภาพ ตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.17	0.47
ภายในกลุ่ม	112.23	315	0.36	
รวม	112.57	317		

จากตาราง 6 แสดงว่า ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ
ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมใน
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอน การตรวจสอบ
ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.62	2	0.31	0.86
ภายในกลุ่ม	112.18	315	0.36	
รวม	112.81	317		

จากตาราง 7 แสดงว่า ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการตรวจสอบ ทบทวน
และปรับปรุงคุณภาพ ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่
มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการประเมิน
และรับรองคุณภาพ ตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1.26	2	0.63	1.52
ภายในกลุ่ม	132.13	315	0.42	
รวม	133.40	317		

จากตาราง 8 แสดงว่า ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในขั้นตอนการประเมินและรับรอง
คุณภาพ ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อม
ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี สรุปขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เพื่อศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยมีความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอนคือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 333 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใด มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ(Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอนคือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) สอบถามระดับการปฏิบัติการดำเนินการความประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ระดับมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ ซึ่งหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและได้รับกลับคืน เป็นแบบสอบถามที่เชื่อถือได้ จำนวน 318 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.49

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package For the Social Sciences for Windows) ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายชั้นตอนย่อย ตามขนาดโรงเรียน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยการทดสอบสมมติฐาน F-test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้างนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปรากฏผลดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก

ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จากการทดสอบ F-test แล้ว พบว่า ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 3 ขั้นตอนคือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีสาระสำคัญอภิปรายได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 ขั้นตอน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ โดยรวมและแต่ละขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาแยกแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ การทบทวนและการปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ทั้ง 3 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และประกอบกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา

ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา โดยให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรมสามัญศึกษา . 2545 : 29-30) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉัตรชัย ต๊ะปีนดา (2544 : 129) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาและปรับปรุง และการเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการในระดับมาก

1. การเปรียบเทียบความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความแตกต่างของขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีความพร้อมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ การทบทวน การปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและการรับรองคุณภาพ ไม่แตกต่างกันเป็นเพราะเหตุว่า โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยรับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา และสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานีได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ตามกระบวนการและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีการประเมินภายในและภายนอกตามแนวทางการประเมินของกรมสามัญศึกษาซึ่งสถานศึกษาสามารถนำผลการประเมิน เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางและนโยบายของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 47 - 64) ปีงบประมาณ 2541 - 2545 พัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา โดยจัดประชุมระดมความคิดของผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และผู้แทนกองต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษา เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ได้เผยแพร่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาไปสู่หน่วยศึกษานิเทศก์

เขตการศึกษา 1 กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน โดยสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาโรงเรียนในสังกัด ให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและมีความตระหนักในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษาโดยจัดทำเอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นคู่มือการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 4 เล่ม คือ เล่มที่ 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เล่มที่ 2 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เล่มที่ 3 ระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เล่มที่ 4 แนวทางการประเมินภายในเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เอกสารทั้ง 4 เล่มนี้ เป็นหลักในการใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน มีการอบรมบุคลากรหลักทางการศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ เพื่อให้โรงเรียนเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพภายใน และเตรียมพร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรภายนอกอื่น ๆ ที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด โดยวางเป้าหมายให้ประเมินอย่างน้อย 1 โรงเรียน ในแต่ละสหวิทยาเขต และมอบหมายให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเป็นแกนหลักในการพัฒนา มุ่งเน้นการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแกนนำการประกันคุณภาพการศึกษา และจัดระบบส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดสหวิทยาเขต และในโรงเรียนด้วยระบบกัลยาณมิตร กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จัดอบรมผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ได้มอบหมายให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ โดยได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียนจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับการประเมินโดยมีเป้าหมายประเมินให้ครบทั้ง 22 โรงเรียน ในขณะเดียวกันสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

สรุปว่า แนวทางและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการตามแนวทางและนโยบายของกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมอบภารกิจให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีทำการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัด โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และเมื่อสิ้นปีการศึกษาที่สรุปผลการดำเนินการนั้น จัดทำเป็นรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report : SSR) หลังจากนั้นหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามความเหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษา มีความ

พร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป จากการศึกษาค้นคว้าข้างต้น จะเห็นว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมที่พบว่ามี การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหาร ครู - อาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และให้ความเอาใจใส่ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ากรมสามัญศึกษาได้มีเป้าหมายที่จะพัฒนางานในทุก ๆ ด้าน เพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกรมสามัญศึกษายังได้มีการพัฒนากรอบนโยบายต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามแนวทางการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้ประกาศเป็นวิสัยทัศน์ไว้ว่า กรมสามัญศึกษาจะเป็นองค์กรผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาจะเป็นไปเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินงานจะเน้นกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และการร่วมทุกข์ร่วมสุขเพื่อหลอมรวมพลังภายในองค์กรไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น กรมสามัญศึกษาจึงได้ให้นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน เพื่อนำไปดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน นอกจากนั้นกรมสามัญศึกษายังได้กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาไว้ครอบคลุมทั้งด้านผลผลิต ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินภายใน เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2542 : 5 - 14) และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ก็คือ ต้องสนองนโยบายของกรมสามัญศึกษา ดังนั้น โรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีทักษะกระบวนการคิด โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายังเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเป็นความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินผลตนเองอย่างต่อเนื่อง กรมสามัญศึกษา (2542 ก : 2 - 3) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา มะโยธี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และสหวิทยาเขต เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินและการรับรองคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก การควบคุมคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสหวิทยาเขตต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและส่วนการ

ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน อาวุธ เคนแสนโคตร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาขั้นตอนการศึกษาและมีการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับดี

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรทั้งสองสถานภาพได้มีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ ตลอดจนได้ร่วมมือในการปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย จึงได้รับทราบแนวทางการปฏิบัติงานและสภาพปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

ผลจากการเปรียบเทียบความพร้อมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความพร้อมในการดำเนินการโดยรวมและแต่ละขั้นตอน อยู่ใน ระดับมาก ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควร ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการสร้างความตระหนัก (Awareness) ความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษาและให้สามารถทำการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทุกคน ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันจัดทำมาตรฐานโรงเรียนและรักษา มาตรฐานที่ดีไว้อย่างต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารการศึกษาควรเร่งดำเนินการให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนพัฒนาปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้ทัดเทียมกัน เพื่อสร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินและรับรองคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียนจะต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้สามารถรายงานต่อชุมชนได้ และสามารถเตรียมรับการประเมิน ทั้งการประเมินคุณภาพภายในและประเมินจากองค์กรภายนอก แล้วสามารถรายงานต่อสาธารณชนได้

4. จะต้องสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่าย ได้สำนึกว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนของครู-อาจารย์ การบริหารจัดการของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์สอดประสานเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะต้องดำเนินการร่วมกันทุกคนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่จัดทำวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ควรศึกษาระดับการศึกษางานการประกันคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู - อาจารย์ โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนนำร่องการประกันคุณภาพการศึกษา กับโรงเรียนที่ดำเนินการการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อเสนอแนะในการวางแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 ขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การวิจัยวิธีการที่โรงเรียนนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไรที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. การกำหนดกลุ่มประชากรในการทำวิจัยให้ครอบคลุมทุกกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนองค์กรชุมชน

4. ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถดำเนินการวิจัยภายในโรงเรียน โดยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น

5. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีภารกิจ คือ การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการ และ ขั้นตอนการนำแผนปฏิบัติการไปใช้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีปัญหาในการดำเนินงานมาก เพื่อหาแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหรือหาวิธีการขจัดอุปสรรคให้หมดไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ . (2535ก) . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2533) . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร .
- _____ . (2535ข) . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2533) . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร .
- _____ . (2539) . การประกันคุณภาพของสถานศึกษา . กรุงเทพฯ :
กรุงเทพมหานคร .
- _____ . (2542) . การประกันคุณภาพของสถานศึกษา . กรุงเทพฯ :
กรุงเทพมหานคร .
- กรมสามัญศึกษา . (2539) . เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539
กรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร .
- _____ . (2540) . การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน . กรุงเทพฯ :
กรุงเทพมหานคร . อัดสำเนา .
- _____ . (2541) . คู่มือการบริหารงานบุคคลกรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ :
กองการเจ้าหน้าที่ .
- _____ . (2542ก) . การประกันคุณภาพการศึกษา . (เอกสารประกอบการประชุม
สัมมนา) . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร . อัดสำเนา .
- _____ . (2542ข) . คู่มือการบริหารงานบุคลากร . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร .
- _____ . (2542ค) . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการ
วิเคราะห์สาระสำคัญ . กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค .
- _____ . (2542ง) . ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ มาตรฐานและตัวชี้วัด
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ :
กรุงเทพมหานคร . (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา
เล่ม 1) .
- _____ . (2542จ) . ระบบสารสนเทศ : เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาน
ศึกษา . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร . (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา
กรมสามัญศึกษา เล่ม 3) .
- _____ . (2542ฉ) . แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา .
กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร . (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา
กรมสามัญศึกษา เล่ม 2) .

กรมสามัญศึกษา. (2542ข) . แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว .

_____ . (2542ข) . แนวทางการประเมินภายในเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว . (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 4) .

_____ . (2542ฉ) . แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา : การบริหารโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว .

_____ . (2543ก) . การนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 . กรุงเทพฯ ฯ : การศาสนา .

_____ . (2543ข) . แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา : แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาผู้รับการประเมิน . กรุงเทพฯ ฯ : การศาสนา .

_____ . (2543ค) . รายงานการวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา . ลพบุรี : ประเสริฐการพิมพ์ .

_____ . (2545) . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว .

กระทรวงศึกษาธิการ . (2540) . การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา .

ศูนย์ประสานงานการประกันคุณภาพการศึกษา : กรมสามัญศึกษา . อุดรธานี .

_____ . (2542ก) . คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 . กรุงเทพฯ ฯ : การศาสนา .

_____ . (2542ข) . นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี . กรุงเทพฯ ฯ : การศาสนา .

_____ . (2542ค) . ประกันคุณภาพของสถานศึกษา . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว .

_____ . (2542ง) . แนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว .

_____ . (2544) . สถิติการศึกษาฉบับย่อ . กรุงเทพฯ ฯ : โฆสิตการพิมพ์ .

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา . (2541, กันยายน) . "การประกันคุณภาพการศึกษา," การปฏิรูปการศึกษา . 1(1) : 16 – 18 .

- กฤษณา สมตระกูล . (2540) . สภาพและแนวทางพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- เกษม เขียวสอาด และคณะ . (2541) . การศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำคัญของ ปัจจัยนำเข้าในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาตาม ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- ฉัตรชัย ต๊ะปีนดา . (2544) . การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . อุดมสำเนา .
- เฉลิม คำพิมพ์ . (2542) . ศึกษาความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพ การศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชา การโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- ชูศักดิ์ จันทรแสง และคณะ . (2543) . ศึกษาสภาพด้านการบริหารโรงเรียนตาม มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร . อุดมสำเนา .
- ชนันดา ธีธัญญะ . (2539) . สรุปสาระสำคัญการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพทาง การศึกษา ระดับอุดมศึกษา . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ . (2540 , สิงหาคม) . "พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ครูใหม่และ นักเรียน ณ ดำหนักจิตรลดารโหฐาน," มิตตรครู . 19(8) : 3 .
- ทวีป พึ่งคราม และคณะ . (2540) การประกันคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร .

- ธนาภรณ์ สีดอกพุด . (2543) . การศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา
 สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร . อัดสำเนา .
- ถกล นรินทร์ศิริโรจน์ . (2535) . การศึกษาความพร้อมในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา .
 กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา .
- ทพวงมหาวิทยาลัย . (2539) . แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) . กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์ .
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว . (2535, กรกฎาคม) . "การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตรฐานประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง," วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . 3(22 -25) : 63-72 .
- บุญส่ง เอ็งสุโสภณ และคณะ . (2541) . การศึกษาความพร้อมและปัญหาในการนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) . พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- บุญส่ง เป้นน้อย . (2539) . ทิศของผู้นำกับลูกเสือ-เนตรนารี ที่มีต่อการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา .
- ประวิทย์ เวียงเงิน . (2538) . ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์ . (2541 , มกราคม) . "กลยุทธ์การดำเนินงานจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้มาตรฐานระบบคุณภาพสากล – ISO 9000," วารสารเซนต์จอร์จ . 1(1) : 23 .
- พูนศรี ดันติวัฒน์ . (2538) . ความพร้อมในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา .

- ไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ . (2544) . รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขา
เทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย .
ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา .
- ไพบูลย์ เปาณิล . (2543) . การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรม
วิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ . ปริญญาโท กศ.ด.
(เทคโนโลยีการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา .
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2543). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา . กรุงเทพฯ :
งานจักรกลการพิมพ์ .
- แมคแทคการ์ท เจ. เทอร์เรลล์. (2538). รายงานการประกันคุณภาพการศึกษาและ
การรับรองวิทยฐานะในประเทศไทย . กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. .
- มงคลธร บัวประทุม . (2543) . การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา . สิงห์บุรี :
ม.ป.พ. .
- รุ่ง แก้วแดง . (2540, สิงหาคม) . "คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไทยระบบที่ต้องสร้าง,"
มติชนรายวัน . หน้า 21 .
- รังสรรค์ นิมิตรสวรรค์ . (2540, มกราคม) . "นโยบายคุณภาพ," QC NEWS . หน้า 6 .
- วันชัย ศิริชนะ . (2537) . การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การ
บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
อัดสำเนา .
- วันชัย ศิริชนะ . (2540) . การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา . (เอกสาร
ประกอบการสัมมนา) . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . อัดสำเนา .
- วิจิตร ศรีสอาน . (2540) . หลักการอุดมศึกษา . กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช .
- วิริยะ บุญยะนิवास . (2541) . แนวการพัฒนาโรงเรียนสู่การประกันคุณภาพการศึกษา .
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. , 2541 .
- เศวณิต เสดานนท์ . (2539 , มิถุนายน) . "การประกันคุณภาพการศึกษา," สี่มาจารย์ .
10(6) : 43-44 .
- สงบ ลักษณะ . (2540) . การประกันคุณภาพการศึกษา . (เอกสารประกอบการสัมมนา) .
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . อัดสำเนา .

- สมเกียรติ ชอบผล . (2537) . **คุณภาพการศึกษา : ปัญหาที่รอการแก้** . (เอกสารประกอบสัมมนา) . กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . อัดสำเนา .
- สมกุล ถาวรกิจ . (2543) . **รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ** . วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (อุดมศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา .
- สมชัย ละครวงษ์ . (2544) . **การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานศึกษาการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร** . รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . อัดสำเนา .
- สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง . (2544, ตุลาคม) . "แนวทางการพัฒนาโรงเรียน เพื่อเตรียมรับการประกันคุณภาพ," **วารสารวิชาการ** . 4 (10) : 34-42 .
- สัมฤทธิ์ วิรัตน์นะ . (2537) . **ศึกษาการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12** . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . อัดสำเนา .
- สุชิน ศีลธรรม . (2544) . **การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน** . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) . พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา . อัดสำเนา .
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา . (2539) . **การประกันคุณภาพการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ .
- สุรียา มะโยธี . (2544) . **การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย** . รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . อัดสำเนา .
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ . (2542, กุมภาพันธ์) . "การประกันคุณภาพการศึกษา พลัง และความหวัง," **วารสารปฏิรูปการศึกษา** . 1(2) : 8 - 9 .
- สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ . (2542, มกราคม) . "คุณภาพ (Quality)," **วารสารวิชาการ** . 2(1) : 45 .

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . (2539) . รายงานการวิจัยการ
ประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2538 . กรุงเทพฯ :
กองวิชาการ .
- _____ . (2541) . การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 6 เทคนิคการพัฒนาเพื่อเข้าสู่
มาตรฐาน . กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว .
- _____ . (2542) . การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1 . กรุงเทพฯ : อรุณ
ลาดพร้าว .
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544) . แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก . กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์ .
- _____ . (2544) . แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับ
การประเมินภายนอก . กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี .
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน . (2541) . แนวดำเนินการเพื่อการประกัน
คุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน .
กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว .
- สำนักงานทดสอบการศึกษา . (2541) . การประกันคุณภาพการศึกษา . กรุงเทพฯ :
สำนักงานการประกันคุณภาพการศึกษา .
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . (2545 , กรกฎาคม) . “ไขปัญหาประกันคุณภาพการศึกษา,”
จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา . 2(12) : 3 .
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา . (2546 , มิถุนายน) . “ก้าวทัน
เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา,” จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา .
3 (6) : 2-3 .
- อมรา เล็กเริงสินธุ์ . (2540) . หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา . กรุงเทพฯ :
ฝ่ายตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต .
- อดุลย์ ภัคดีเดลี . (2544) . การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา) .
พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา .
อึดสำเนา .
- อดุลย์ วิริยเวชกุล . (2538) . การประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทย .
กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลิฟวิ่ง .
- อมรวิทย์ นาคทรรพ . (2540) . ในกระแสแห่งคุณภาพ . กรุงเทพฯ : สมาการศึกษา
แห่งชาติ .

อภิญา ดันศิริ . (2541, กันยายน) . “การประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสารร่วมไททอง . 7 (9) : 29 .

อาวูธ เคนแสนโคตร . (2544) . ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี . รายงานการ
ศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) . มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . อัดสำเนา .

อุทุมพร จามรมาน . (2541) . การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา . กรุงเทพฯ :
อัดสำเนา .

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ . (2537, กรกฎาคม-กันยายน) . “ความเป็นเลิศทางวิชาการ
ของสถาบันอุดมศึกษา,” วารสารครุศาสตร์ . 23 (1) : 10 .

Acher, Hocevar Michel . (1995, June) . “The Education Quality System :
A Content Validation (Partnerships Organization Development),”
Dissertation Abstracts International . 56(1) : 192-197 .

Atria, Joseph P . (1999) . **The effect of the Illinois Quality assurance and
improvement planning process on Chicago public school teacher attitudes
toward school improvement** . Dissertation, Ed.D.
(Educational Administration) . Illinois : Graduate School The Northern Illinois
University . (Online) . 60 (12A) Available : <http://thailis. Uni.net.th/dao> ;
Dissertation Abstracts International ; Pub Number AA19942407 .

Banks, Jerry . (1989) . **Principles of Quality Control** . New York : John Wile &
Sons .

Best, John W. and Kahn, James V. (1999) . **Research in Education** . 8th ed.
Boston : Allyn and Bacon .

Besterfield, Dale H. and Others . (1999) . **Total Quality Management** . 2nd ed .
New Jersey : Prentice – Hall .

Bowman, Harry L . (1994, November) . “Outcome-based Occupational Education
Accreditation : A New Vision for Education Quality Assurance,” **Paper
presented at the Annual Meeting of the Mid-south Education Research
Association** . 12 (3) : 9 –11 .

Boston, K. (1995) . **Quality assurance school reviews : Principles and processes** .
New South Wales : NSW Department of School Education .

- Broadfoot, Patricia. (1994, April). "Approaches to Quality Assurance and Control in other Countries," **Paper Presented at The Annual Meeting of the Mid – South Educational Research Association** . 6(15) : 4 – 8 .
- Bugg, Kent Andrew . (2000) . **Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools** . Dissertation, Ed.D. (Educational Administration) . Illinois : Graduate School The Illinois State University . (Online) . 61(11A) Available : <http://thailis.Uni.net.th/dao> ; Dissertation Abstracts International ; Pub Number AA19995664 .
- Cyer, P. (1993) . **Preparing for Quality Assessment and Audit : Establishing and Quality Assurance System in Higher Education** . CVCP Publication .
- Cuttance, P. (1994, July). "Consumer evaluation of quality management and quality assurance system for schools," **Paper experior the Australian Quality Council Conference,Sydney :NSW Department of School Education** .
- Floit, Daryl J . (2000) . **The effect of the Illinois Quality assurance external review on Ilinols school reform** . Dissertation, Ed.D. (Educational Administration) . Illinois : Graduate School The Illinois State University. (Online). 61(11A). Available : [http://thailis. Uni.net.th/dao](http://thailis.Uni.net.th/dao); Dissertation Abstracts International; Pub Number AA19995666 .
- Harper, John Raymond . (1999) . **The role of teams in Quality assurance and improvement planning two Illinois middle schools** . Dissertation, Ed.D. (Educational Administration) . Illinois : Graduate School The Illinois State University . (Online) . 61(01A) Available : <http://thailis. uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International ; Pub Number AA19960416 .
- Hutchins, G.B. (1991) . **Introduction to quality : Control, assurance, and Management** . New York : Macmillan .
- Juran, J.M . (1988) . **Juran's Quality Control** . 4th ed ., New York : McGraw – Hill .
- Kells, H. R . (1992) . **Self-reculation in higher education** . London : Jessisica Kingsley .
- Krejcie , Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970 , Autumn) . "Determining Sample Size for Research Activity," **Educational and Psychological Measurement** . 30(3) . 607 – 610 .

- Mills, Charles A . (1989) . **The Quality Audit : A Management Evaluation Tool** .
New York : McGraw – Hill .
- Morgan, Colin and Murgatroyd, Stephen. (1994). **Total Quality Management in
The Public Sector** . Philadelphia : Open University Press .
- Neville, Lynn Bertine . (1998) . **Quality Assurance and Improvement Planning in
Two Elementary Schools : Case Studies in Illinois School Reform** .
Urbana Champaign : Illinois State University .
- Nicholls, J. (1993 ,December) . Total Quality Management . **TQM Magazine** .
5 (6) : 49 - 53
- Parsons, C. (1994) . In C. Porsons (ed.), **Quality improvement in education: Case
studies in schools, colleges and universities** . London : David Fulton .
- Rothery, Brain . (1993) . **ISO 9000** . Luton : GOWER Press .
- Sallis, E. (1993) . **Total Quality Management in Education** . London : Kogan
Page .
- Stebbing L . (1993) . **Quality Assurance : the Route of Efficiency and
Competitiveness** . London : Ellis Horwood Ltd .
- Thrash, P.A . (1979) . "Accreditation : A Perspective," **Journal of Higher Education** .
50 : 115 .
- Vroman, H.W. and Luchsinger, V.P .(1994) . **Managing organization quality** .
New York : IRWIN .
- Whatmough , R . (1994) . "The listening school:Sixth formers and staff as customers
of each other. In C. Parsons (ed.)," **Quality improvement in education: Case
studies in schools, colleges and universities** . pp19 – 103 London :
David Fulton .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใด

- () โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
 () โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500-1,449 คน
 () โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2546
 3 ขั้นตอน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ
 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของท่าน ที่ดำเนินการอยู่ในแต่ละขั้นตอน และในแต่ละข้อคำถามว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ได้แก่ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	1. การควบคุมคุณภาพ 1.1 การศึกษาและเตรียมการ การจัดการประชุม อบรมบุคลากรให้มี ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษา						()
2.	การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา						()

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
3.	การแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็น คณะกรรมการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						()
4.	การกำหนดบทบาท หน้าที่ของ คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนอย่างชัดเจน						()
5.	การจัดประชุม ปรีกษา หรือเพื่อทำ ความเข้าใจบทบาท หน้าที่ของ คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน						()
6.	การสนับสนุนให้คณะทำงานพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานในประเทศ						()
1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษา							
7.	การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาเพื่อใช้ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน						()
8.	การเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมี ส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการ ศึกษาของโรงเรียน						()
9.	การจัดกิจกรรมให้คณะทำงานกำหนด มาตรฐานมีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน						()
10.	การนำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของ โรงเรียนไปใช้จัดทำมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน						()

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
11.	ดำเนินการให้ได้รับความร่วมมือจาก บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัด ทำธรรมนูญโรงเรียน						()
12.	การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของ โรงเรียน ได้มีการนำยุทธศาสตร์และ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในธรรมนูญ โรงเรียนมาดำเนินการวางแผน						()
13.	การจัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของ โรงเรียน						()
14.	ดำเนินการให้ได้รับความร่วมมือจาก บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการ จัดทำมาตรฐานรวมของโรงเรียน						()
1.3 การดำเนินการการประกัน คุณภาพการศึกษา							
15.	เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การ ดำเนินการประกันคุณภาพตามแผน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง						()
16.	ผู้รับผิดชอบการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาตามแผนมีการพัฒนา ระบบการทำงานเป็นทีม						()
17.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาแต่ละขั้นตอน						()
18.	จัดให้การดำเนินการประกันคุณภาพการ ศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ						()

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
19.	โรงเรียนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ระบบ ข้อมูลสารสนเทศ เพียงพอต่อการดำเนิน การประกันคุณภาพการศึกษา						()
20.	โรงเรียนจัดบรรยากาศ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้ออำนวยต่อการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา						()
21.	ดำเนินการให้บุคลากรมีส่วนร่วมใน การวางแผนการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						()
22.	โรงเรียนมีการนิเทศการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						()
2. การตรวจสอบ ทบทวนและ ปรับปรุงคุณภาพ							
2.1 การตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพ การศึกษา							
23.	การจัดกิจกรรมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						()
24.	การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการ ศึกษาของโรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย						()
25.	การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนกำหนดระบบการกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน						()

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
26.	การแสวงหาความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						()
27.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินภายในมีความครอบคลุมตัวชี้วัดที่ต้องการประเมินภายในได้ครบถ้วน						()
28.	การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดเน้นและทิศทางการพัฒนาโรงเรียน						()
29.	การพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินภายในให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน						()
30.	จัดทำและจัดหาเครื่องมือเพื่อใช้ประเมินภายในได้อย่างเพียงพอ						()
2.2 การพัฒนาและปรับปรุง							
31.	การนำผลการประเมินและตัวชี้วัดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไปดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน						()
32.	การวางแผนพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดำเนินการอย่างมีระบบ						()
33.	ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง						()
34.	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน						()

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
35.	ดำเนินการยกระดับมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง						()
36.	ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนให้มีความพร้อมรับการ ประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด						()
3. การประเมินและรับรองคุณภาพ							
3.1 การประเมินภายใน							
37.	การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน ภายในได้พิจารณาให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน						()
38.	การเตรียมการของคณะทำงานในการวาง ระบบการตรวจสอบและการทบทวน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน						()
39.	การวางแผนของคณะทำงานในการ กำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบและ การทบทวนคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียน						()
40.	การเก็บรวบรวมข้อมูลของคณะกรรมการ ตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนดำเนินการ ตามแผนที่กำหนด						()
41.	การจัดประชุมของคณะกรรมการ ตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อวางแผน และดำเนินการจัดทำรายงาน						()
42.	การใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพในการ รวบรวมข้อมูลการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน						()

ข้อ	ความพร้อมในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
43.	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						()
44.	3.2 การประเมินและรับรอง คุณภาพการเตรียมรับการประเมินจาก หน่วยงานที่รัฐกำหนด การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้ ครูและบุคลากรในโรงเรียนในการเตรียม การรับการประเมินโดยหน่วยงานภายนอก ที่รัฐกำหนด						()
45.	การสร้างความเข้าใจให้ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มี ส่วนร่วมในการรับการประเมินโดยหน่วย งานภายนอกที่รัฐกำหนด						()
46.	การจัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่บุคลากรเรื่องการประเมินและรับรอง คุณภาพจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด						()
47.	การเตรียมการด้านบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เพื่อรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐ กำหนด						()
48.	การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกัน คุณภาพมีความสมบูรณ์						()
49.	การทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เรื่องบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่รับ ผิดชอบในการประเมินภายนอก						()
50.	การประสานงานของบุคลากรและหน่วย งานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบ วิธีการ ประเมินภายนอก						()

ภาคผนวก ข

ตาราง ก ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพร้อมในการดำเนินการประกัน
คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นรายข้อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตาราง ก ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นรายข้อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	การจัดการประชุม อบรม บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษา	3.86	0.74	3.80	0.82	3.85	0.55	3.83	0.70
2.	การจัดกิจกรรมสร้างความ ตระหนักเรื่องการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา	3.74	0.71	3.66	0.83	3.71	0.57	3.70	0.70
3.	การแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความ เข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษาให้เป็นคณะกรรมการ ดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน	3.86	0.80	3.79	0.81	3.53	0.78	3.72	0.79
4.	การกำหนดบทบาท หน้าที่ของ คณะกรรมการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนอย่างชัดเจน	3.76	0.79	3.68	0.86	3.68	0.68	3.70	0.77
5.	การจัดประชุม ปรีกษา หรือ เพื่อทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการ ดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน	3.66	0.81	3.57	0.88	3.59	0.65	3.60	0.78
6.	การสนับสนุนให้คณะทำงาน พัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนได้มี โอกาสไปศึกษาดูงานใน ประเทศ	3.18	1.03	3.08	1.10	3.50	0.82	3.25	0.98

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.
7.	การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาเพื่อใช้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.67	0.74	3.67	0.75	3.65	0.64	3.66	0.71
8.	การเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของโรงเรียน	3.72	0.80	3.63	0.88	3.79	0.77	3.71	0.81
9.	การจัดกิจกรรมให้คณะทำงานกำหนดมาตรฐานมีความรู้ความเข้าใจ วิธีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	3.67	0.76	3.60	0.81	3.68	0.76	3.65	0.77
10.	การนำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของโรงเรียนไปใช้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	3.71	0.74	3.73	0.81	3.68	0.68	3.70	0.74
11.	ดำเนินการให้ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน	3.74	0.76	3.63	0.82	3.79	0.68	3.72	0.75
12.	การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ได้มีการนำยุทธศาสตร์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียนมาดำเนินการวางแผน	3.80	0.75	3.79	0.84	3.76	0.55	3.78	0.71
13.	การจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน	3.63	0.75	3.59	0.85	3.56	0.56	3.59	0.72

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	ดำเนินการให้ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำมาตรฐานรวมของโรงเรียน	3.70	0.76	3.56	0.90	3.74	0.66	3.66	0.77
15.	เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.65	0.68	3.68	0.86	3.79	0.59	3.70	0.71
16.	ผู้รับผิดชอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนมีการพัฒนาระบบทำงานเป็นทีม	3.64	0.80	3.55	0.91	3.62	0.65	3.60	0.78
17.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละขั้นตอน	3.52	0.75	3.47	0.93	3.68	0.58	3.55	0.75
18.	จัดให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ	3.67	0.78	3.50	0.83	3.41	0.74	3.52	0.78
19.	โรงเรียนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นเอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ระบบข้อมูลสารสนเทศ เพียงพอต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.72	0.84	3.49	0.90	3.41	0.74	3.54	0.82

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.
20.	โรงเรียนจัดบรรยากาศ อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อ อำนวยต่อการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา	3.94	0.81	3.85	0.87	3.88	0.64	3.89	0.77
21.	ดำเนินการให้บุคลากรมีส่วนร่วม ร่วมในการวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน	3.59	0.82	3.55	0.88	3.50	0.78	3.54	0.82
22.	โรงเรียนมีการนิเทศการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน	3.51	0.87	3.53	0.93	3.35	0.64	3.46	0.81
23.	การจัดกิจกรรมให้บุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจเรื่องตรวจ สอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน	3.53	0.75	3.46	0.92	3.47	0.61	3.48	0.76
24.	การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนจัด ให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่าย	3.59	0.77	3.57	0.87	3.41	0.78	3.52	0.80
25.	การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนกำหนด ระบบการกำกับติดตามผลการ ดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน	3.51	0.80	3.58	0.87	3.24	0.65	3.44	0.77

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.
26.	การแสวงหาความร่วมมือจาก บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ ดำเนินงานตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.52	0.76	3.38	0.91	3.38	0.69	3.42	0.78
27.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของ การประเมินภายในให้มีการควบคุม ตัวชี้วัดที่ต้องการประเมินภายใน ได้ครบถ้วน	3.74	0.79	3.56	0.84	3.62	0.65	3.64	0.76
28.	การกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาและตัวชี้วัดสอดคล้องกับ จุดเน้นและทิศทางการพัฒนาโรงเรียน	3.78	0.69	3.68	0.73	3.68	0.63	3.71	0.68
29.	การพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินภายในให้เหมาะสมกับ สภาพของโรงเรียน	3.80	0.68	3.72	0.76	3.74	0.66	3.75	0.70
30.	จัดทำและจัดหาเครื่องมือเพื่อใช้ ประเมินภายในได้อย่างเพียงพอ	3.65	0.73	3.62	0.79	3.35	0.64	3.54	0.72
31.	การนำผลการประเมินและตัวชี้วัดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไปดำเนินการปรับปรุง มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	3.64	0.74	3.54	0.84	3.59	0.70	3.59	0.76
32.	การวางแผนพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดำเนินการอย่างมีระบบ	3.63	0.72	3.59	0.86	3.53	0.61	3.58	0.73

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.
33.	ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์เพื่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.74	3.46	0.81	3.53	0.56	3.52	0.70
34.	การนำผลการประเมินมา ปรับปรุงการปฏิบัติงานของ บุคลากรในโรงเรียน	3.54	0.73	3.54	0.91	3.47	0.61	3.51	0.75
35.	ดำเนินการยกระดับมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.66	0.72	3.66	0.84	3.62	0.55	3.64	0.70
36.	ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนให้มี ความพร้อมรับการประเมินจาก หน่วยงานที่รัฐกำหนด	3.72	0.75	3.54	0.79	3.56	0.50	3.60	0.68
37.	การกำหนดวัตถุประสงค์การ ประเมินภายในได้พิจารณาให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาหรือ ธรรมนูญโรงเรียน	3.82	0.74	3.76	0.68	3.76	0.65	3.78	0.69
38.	การเตรียมการของคณะกรรมการ ในการวางระบบการตรวจสอบ และการทบทวนคุณภาพการ ศึกษาภายในโรงเรียน	3.67	0.78	3.58	0.81	3.59	0.60	3.61	0.73
39.	การวางแผนของคณะกรรมการใน การกำหนดแนวทาง วิธีการ ตรวจสอบและการทบทวนคุณ ภาพการศึกษาภายในโรงเรียน	3.76	0.76	3.60	0.81	3.59	0.60	3.65	0.72

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.
40.	การเก็บรวบรวมข้อมูลของคณะกรรมการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนดำเนินการตามแผนที่กำหนด	3.73	0.77	3.52	0.82	3.53	0.56	3.59	0.71
41.	การจัดประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อวางแผนและดำเนินการจัดทำรายงาน	3.70	0.73	3.63	0.81	3.44	0.66	3.59	0.73
42.	การใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพในการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน	3.64	0.74	3.56	0.82	3.35	0.59	3.51	0.71
43.	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.66	0.80	3.55	0.84	3.47	0.70	3.65	0.78
44.	การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนในการเตรียมการรับการประเมินโดยหน่วยงานภายนอกที่รัฐกำหนด	3.86	0.80	3.79	0.86	3.68	0.72	3.77	0.79
45.	การสร้างความเข้าใจให้ชุมชน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการรับการประเมินโดยหน่วยงานภายนอกที่รัฐกำหนด	3.63	0.77	3.69	0.83	3.41	0.65	3.57	0.75

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	ขนาดใหญ่ N = 172		ขนาดกลาง N = 112		ขนาดเล็ก N = 34		รวม N = 318	
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.
46.	การจัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร เรื่องการประเมินและรับรองคุณภาพจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด	3.86	0.80	3.79	0.86	3.68	0.72	3.81	0.79
47.	การเตรียมการด้านบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เพื่อรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด	3.76	0.81	3.71	0.92	3.47	0.56	3.64	0.76
48.	การเตรียมการด้านเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพมีความสมบูรณ์	3.81	0.78	3.74	0.85	3.62	0.60	3.72	0.74
49.	การทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเรื่องบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่รับผิดชอบในการประเมินภายนอก	3.74	0.79	3.59	0.88	3.62	0.65	3.65	0.77
50.	การประสานของบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบวิธีการ ประเมินภายนอก	3.67	0.81	3.45	0.76	3.56	0.70	3.56	0.75
	รวม	3.68	0.57	3.60	0.64	3.58	0.47	3.64	0.59

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นายกิจจา ชูประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิไล
5. นางสาวกาญจนา สอน่งาย ผู้อำนวยการโรงเรียนคณะราษฎร
บำรุงปทุมธานี

ที่ ศธ 0519.12/6014

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายจรัญ คีจาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นายจรัญ คีจาม ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5932242 มือถือ 01-9273945

ที่ ศธ 0519.12/ 5030

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นายจรัญ คีรางม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาศ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังเอกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือน สิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายจรัญ คีรางม ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ที่ ศธ 0519.12/ 6030

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นายจรัญ ดิงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังเอกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือน สิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายจรัญ ดิงาม ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5932242 มือถือ 01-9273945

ที่ ศธ 04086/ 540

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
ถนนปทุมสัมพันธ์ อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12000

13 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน - ฉบับ

ด้วยนายจรูญ ดิงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศน แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถามศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนยา สามไย)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ปฏิบัติหน้าที่
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

โทร: 0-2593-3627

โทรสาร 0-2581-4802

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ นายจรัญ ดิงาม
 เกิดวันที่ 14 มกราคม 2494
 สถานที่เกิด อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
 ที่อยู่ปัจจุบัน 91 หมู่ 5 ตำบลเชียงรากใหญ่ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิไลวิทยาكم อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนปทุมวิไลวิทยาكم อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2509	ม.ศ. 3	โรงเรียนปทุมวิไล
พ.ศ. 2512	ป.กศ.	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2514	ป.กศ. สูง (คณิตศาสตร์)	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2516	กศ.บ. (คณิตศาสตร์)	วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2518	ครูโรงเรียนสามโคก	อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2538	ครูใหญ่โรงเรียนปทุมวิไลวิทยาكم	อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2540	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนปทุมวิไลวิทยาكم	อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2544	ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิไลวิทยาكم	อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี